

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๔๐๖
วันเสาร์ ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกัระณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายธิตีพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาค	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. พลเอก อภิภูพ จรรย์พานิช	กรรมการ
๑๗. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๘. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	(ลาการประชุม)
๒. นายอัชพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ**ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ****สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุขบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ไร่รื่น

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมาธิการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ

๒. นายอติคม อินทุภูติ

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางชื่นสมน นีวาทวงษ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นายวิษณุพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๔๐๕ วันศุกร์ ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเริ่มพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... นายเจียรชัย ณ นคร กรรมการ เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาบทพจนานุกรมมาตรา ๔๒ ซึ่งเป็นการบัญญัติให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้เข้ามาตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการ ป.ป.ช. แต่ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๔๒ ความว่า “ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการที่กรรมการ ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ...” น่าจะเป็นการบัญญัติถ้อยคำที่ผิดหลง เนื่องจากกรณีของร่างมาตรา ๔๒ บัญญัติให้กรรมการ ป.ป.ช. ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๒ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการที่กรรมการ ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ๗/๗/๗/ตรวจเงินแผ่นดิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบและมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๒ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการที่กรรมการ ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ๗/๗/๗/ตรวจเงินแผ่นดิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบและมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยพิจารณาเรียงลำดับเป็นรายมาตรา ตั้งแต่ร่างมาตรา ๖๑ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๖๑

“มาตรา ๖๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นใดในข้อหาใด ๆ บรรดาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้พนักงานสอบสวนส่งคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษนั้นให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่งไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือแม้จะอยู่ในหน้าที่และอำนาจแต่เป็นเรื่องไม่ร้ายแรงที่เป็นการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรมอบหมายให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการ ก็ให้ส่งเรื่องคืนพนักงานสอบสวนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวน

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดทำคู่มือแจกจ่ายให้พนักงานสอบสวนอย่างทั่วถึงเพื่อให้พนักงานสอบสวนทราบว่าเรื่องใดบ้างที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในกรณีที่มีเหตุจะต้องขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ได้รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อให้ออกหมายจับบุคคลดังกล่าวได้ หรือในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่จะจับโดยไม่มีหมายจับได้ ให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจจับบุคคลดังกล่าวได้

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่จับบุคคลดังกล่าวไว้ ส่งตัวผู้ถูกจับพร้อมทั้งบันทึกการจับมายังพนักงานสอบสวนหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน โดยมีให้ับระยะเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับจากที่จับมายังที่ทำการของพนักงานสอบสวน รวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่ไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจปล่อยตัวผู้ถูกจับไป โดยมีประกันหรือไม่มีประกันก็ได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายขังผู้ถูกจับไว้ได้ ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสำหรับความผิดที่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๖๑ แล้วเห็นว่า อาจเป็นการบัญญัติที่ซ้ำซ้อนกับร่างมาตรา ๓๘

ประธานกรรมการกล่าวว่่า ร่างมาตรา ๓๘ จะเป็นกรณีเรื่องอยู่ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนแล้ว เมื่อมีการชี้มูลความผิดแล้ว ร่างมาตรา ๓๘ บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจจับกุม คุมขังผู้ถูกกล่าวหาได้ ส่วนร่างมาตรา ๖๑ เป็นกรณีที่ผู้เสียหายมาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนในข้อหาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นสมควรมอบหมายให้พนักงานสอบสวนดำเนินการ ก็ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และถ้าเป็นกรณีที่มีการจับกุมผู้ถูกกล่าวหาไว้แล้วโดยพนักงานสอบสวน หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นเรื่องความผิดเล็กน้อย ก็ให้ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่่า ในกรณีที่พนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว หากเกิดกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับเรื่องไว้พิจารณาเอง ก็ควรบัญญัติให้ชัดเจนว่่า ให้นำความในร่างมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับ เพื่อทำให้เกิดความเชื่อมโยงในการบังคับใช้กฎหมาย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๓๘ วรรคสี่ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่มีการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ เกิดขึ้นในลักษณะความผิดซึ่งหน้า ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พนักงานไต่สวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ มีอำนาจจับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้โดยไม่ต้องมีหมายของศาล และเมื่อจับได้แล้วให้ส่งมอบให้พนักงานสอบสวนควบคุมตัวไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่ ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๓๘ พรรคสื ได้บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจจับผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าได้ด้วย แต่ร่างมาตรา ๖๑ ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจในการจับผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าเอาไว้

ประธานกรรมการกล่าวว่ กรณีของร่างมาตรา ๖๑ นั้น เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนเป็นผู้จับกุมผู้ถูกกล่าวหามาตั้งแต่ต้น ดังนั้น จึงไม่ใช่กรณีที่ต้งบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าเอาไว้อีก

นอกจากนี้ เสนอแก้ไขร่างมาตรา ๖๑ พรรคสอง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่งไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือแม้จะอยู่ในหน้าที่และอำนาจแต่เป็นเรื่องไม่ร้ายแรงที่เป็นการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรมอบหมายให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการ ก็ให้ส่งเรื่องคืนพนักงานสอบสวนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวน โดยจะกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการให้พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติด้วยก็ได้”

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่ ปัจจุบันพนักงานสอบสวนมีอำนาจดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดฐานทุจริตแต่เฉพาะคดีอาญาเท่านั้น จะเหมาะสมหรือไม่หากมีการบัญญัติให้พนักงานสอบสวนแจ้งไปยังหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ผู้กระทำความผิดดังกล่าวสังกัดอยู่ เพื่อให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐไปแจ้งความเพื่อดำเนินคดีแพ่งแก่ผู้กระทำความผิดด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่ การดำเนินคดีแพ่งไม่จำเป็นต้องมาร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนก็สามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลได้ ประกอบกับพนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาเท่านั้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่ เมื่อพิจารณามาตรา ๓๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติให้อำนาจแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการจับกุม คမ်းขัง และการปล่อยชั่วคราว โดยให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่ ได้มีการบัญญัติให้อำนาจแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการจับกุม คမ်းขัง และการปล่อยชั่วคราวไว้แล้วในร่างมาตรา ๓๘

นางชีนุสมน นิเวทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่ เนื่องจากความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๖๑ พรรคห้า จะเป็นกรณีที่บัญญัติให้พนักงานสอบสวนดำเนินการส่งตัวผู้ถูกจับมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสี่สิบแปดชั่วโมง แม้คดีดังกล่าวคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเห็นสมควรมอบหมายให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการแล้วก็ตาม พนักงานสอบสวนก็ต้องส่งตัวผู้ถูกจับมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น ในกรณีที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควรมอบหมายให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการแล้วก็ไม่จำเป็นต้องส่งตัวผู้ถูกจับมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีก

ประธานกรรมการกล่าวว่ ในการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่ จะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการต่อไปหรือไม่นั้น พนักงานสอบสวนจะต้องส่งตัวผู้ถูกจับมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อน เนื่องจากความในร่างมาตรา ๖๑ พรรคสอง ได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาของ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้นานถึงสามสัปดาห์ว่าจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไปหรือไม่
ดังนั้น ในเบื้องต้นก็ต้องส่งตัวผู้ถูกจับมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนเสมอ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวไว้ว่า ความในวรรคดี ของร่างมาตรา ๖๑ บัญญัติให้พนักงาน
สอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ได้รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลที่
มีเขตอำนาจ เพื่อให้ออกหมายจับบุคคลดังกล่าวได้นั้น พนักงานสอบสวนจะต้องเป็นพนักงานสอบสวน
เทียบเท่าระดับสามขึ้นไปจึงจะมีอำนาจในการร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ เพื่อให้ออกหมายจับบุคคลดังกล่าวได้
ดังนั้น เสนอแก้ไขโดยให้ใช้คำว่า “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่” ในร่างมาตรา ๖๑ วรรคดี
น่าจะเป็นถ้อยคำที่ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๑ วรรคดี เป็นดังนี้ “ในกรณีที่มีเหตุจะต้องขอให้
ศาลออกหมายจับบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือ
ตำรวจที่ได้รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษชั้นผู้ใหญ่มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ เพื่อให้ออก
หมายจับบุคคลดังกล่าวได้ หรือในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่จะจับโดยไม่มีหมายจับได้ ให้พนักงาน
สอบสวน หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจจับบุคคลดังกล่าวได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับ
เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นใดในข้อหาใด ๆ บรรดาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ให้พนักงานสอบสวนส่งคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษนั้นให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่
ได้รับการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่งไม่อยู่ในหน้าที่
และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือแม้จะอยู่ในหน้าที่และอำนาจแต่เป็นเรื่องไม่ร้ายแรงที่เป็นการ
กล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรมอบหมายให้พนักงานสอบสวนเป็น
ผู้ดำเนินการ ก็ให้ส่งเรื่องคืนพนักงานสอบสวนภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวน
โดยจะกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการให้พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดทำ
คู่มือแจกจ่ายให้พนักงานสอบสวนอย่างทั่วถึงเพื่อให้พนักงานสอบสวนทราบว่าเรื่องใดบ้างที่อยู่ในหน้าที่และ
อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในกรณีที่มีเหตุจะต้องขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้พนักงาน
สอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ได้รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษชั้นผู้ใหญ่มีอำนาจยื่น
คำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ เพื่อให้ออกหมายจับบุคคลดังกล่าวได้ หรือในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่จะ
จับโดยไม่มีหมายจับได้ ให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจจับบุคคล
ดังกล่าวได้

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่จับบุคคลดังกล่าวไว้ ส่งตัวผู้ถูกจับพร้อมทั้งบันทึกการจับ
มายังพนักงานสอบสวนหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึง
ที่ทำการของพนักงานสอบสวน โดยมีให้นับระยะเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับจากที่จับมายัง
ที่ทำการของพนักงานสอบสวน รวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่ไม้จำเป็นต้องมีการ
ควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจปล่อยตัวผู้ถูกจับไป โดยมีประกันหรือไม่มีประกันก็ได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลออกหมายขังผู้ถูกจับไว้ได้ ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสำหรับความผิดที่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษนั้น”

๒. แก้ไขร่างมาตรา ๓๘ วรรคสี่ เป็นดังนี้

“ในกรณีที่มีการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ เกิดขึ้นในลักษณะความผิดซึ่งหน้า ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พนักงานไตสวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ มีอำนาจจับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้โดยไม่ต้องมีหมายของศาล และเมื่อจับได้แล้วให้ส่งมอบให้พนักงานสอบสวนควบคุมตัวไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

มาตรา ๖๒

“มาตรา ๖๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อำนวยการระดับสูงหรือเทียบเท่า ลงนามมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรง ทั้งนี้ บรรดาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานดำเนินการส่งเรื่องที่ได้รับไว้ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเพื่อดำเนินการต่อไปภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่สำนักงานได้รับเรื่อง

การเทียบเท่าตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะวางหลักเกณฑ์การดำเนินการไตสวนและการชี้มูลของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ให้สอดคล้องกับการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ก็ได้

ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐดำเนินการตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอแก้ไขร่างมาตรา ๖๒ วรรคสาม เป็นดังนี้ “การเทียบเท่าตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... สอบถามว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มอบสำนวนการไตสวนให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐดำเนินการแล้ว ในการดำเนินคดีตามร่างมาตรานี้มีความจำเป็นจะต้องบัญญัติเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๖๒ วรรคห้า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐต้องดำเนินการตามกำหนดระยะเวลาเดียวกับที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้น จึงไม่ต้องกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐไว้อีก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๖๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อำนวยการระดับสูงหรือเทียบเท่า ลงมา มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดในเรื่องที่มีใช่เป็น ความผิดร้ายแรง ทั้งนี้ บรรดาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการ ของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานดำเนินการส่งเรื่องที่ได้รับไว้ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเพื่อดำเนินการต่อไปภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่สำนักงานได้รับเรื่อง

การเทียบเท่าตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะวางหลักเกณฑ์การดำเนินการไต่สวนและการชี้มูลของคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ให้สอดคล้องกับการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ก็ได้

ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในภาครัฐดำเนินการตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๖๓

“มาตรา ๖๓ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเห็นว่าเรื่องที่มีการกล่าวหาเรื่องใดมิใช่เป็น ความผิดร้ายแรง หรือกล่าวหาในเรื่องที่มีได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการทางวินัยไปตามหน้าที่และ อำนาจก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นเมื่อผู้บังคับบัญชาดำเนินการไปเป็นผลประการใดให้รายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๔

“มาตรา ๖๔ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓ แล้ว ให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ของตนและรายงาน ผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการและภายในกำหนดระยะเวลาที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๕

“มาตรา ๖๕ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เห็นด้วยกับผลการดำเนินการตามรายงานตาม มาตรา ๖๔ หรือมีกรณีเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาอาจไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือการดำเนินการนั้นจะไม่เที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจเรียกสำนวนการไต่สวน หรือสอบสวน มาเพื่อดำเนินการได้ โดยจะดำเนินการไต่สวนใหม่ทั้งหมดหรือนำผลการไต่สวนหรือสอบสวนของหน่วยงาน ของรัฐนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนมาถือเป็นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๖

“มาตรา ๖๖ ในกรณีมีการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ในอำนาจของศาล เนื่องจากมีการจับกุม ผู้ถูกกล่าวหาไว้ระหว่างดำเนินคดีตามมาตรา ๖๑ ให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจขอให้ศาลควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ได้ต่อไป และให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานสอบสวน คดีพิเศษผู้รับผิดชอบแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ เพื่อดำเนินคดีต่อไป ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาโดยไม่ต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ

อำนาจการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาภายหลังถูกจับตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลเป็นผู้พิจารณา ปลดปล่อยชั่วคราว

กรณีที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง หรือพนักงานอัยการ มีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ถูกกล่าวหา ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี รายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจเรียกสำนวนการสอบสวนพร้อมพยานหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาพิจารณาหรือไต่สวนใหม่ก็ได้ โดยถือว่าการดำเนินการของ พนักงานสอบสวนไม่เสียไป และอาจถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

การดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่ตัด อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการไต่สวนเองหรือมอบหมายให้พนักงานไต่สวนเข้าร่วม สอบสวนกับพนักงานสอบสวนหรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุใดจึงบัญญัติให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจดำเนินการ ตามร่างมาตรา ๖๑ ไว้อีก ประกอบกับเมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๖๖ เป็นการบัญญัติที่ซ้ำซ้อนกับ ร่างมาตรา ๖๑ ดังนั้น เสนอเพิ่มทนิยามคำว่า “พนักงานสอบสวน” ไว้ในร่างมาตรา ๔ เพื่อให้หมายความ รวมถึงคดีที่อยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษด้วย ดังนี้ ““พนักงานสอบสวน” หมายความว่า พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้หมายความรวมถึงพนักงาน

สอบสวนคดีพิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษด้วย” และสอบถามว่า ความในร่างมาตรา ๖๖ เป็นการบัญญัติหลักการขึ้นมาใหม่หรือไม่

นางชิ่งสุนัน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติหลักการดังกล่าวไว้ในมาตรา ๘๙/๑ ดังนี้

“มาตรา ๘๙/๑ ในกรณีที่มีการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ในอำนาจของศาล เนื่องจากมีการจับผู้ถูกกล่าวหาไว้ระหว่างดำเนินคดีตามมาตรา ๘๙ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจขอให้ศาลควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ได้ต่อไป และให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบเพื่อดำเนินคดีต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยไม่ต้องส่งเรื่องมาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ

กรณีที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ถูกกล่าวหา ให้รายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ กรณีดังกล่าวคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจเรียกสำนวนการสอบสวนพร้อมพยานหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องจากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาพิจารณาหรือไต่สวนข้อเท็จจริงใหม่ก็ได้

การดำเนินการของพนักงานสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง หรือมอบหมายให้พนักงานไต่สวนเข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนก็ได้

ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้ถูกกล่าวหา ดำเนินการทางวินัยตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับหรือระเบียบ ที่ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหา นั้นด้วย”

ประธานกรรมการสอบถามว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบัญญัติทำนองเดียวกับร่างมาตรา ๖๑ หรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า บทบัญญัติทำนองเดียวกับร่างมาตรา ๖๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จะมีกระบวนการที่กำหนดว่า หากเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องไว้เองก็ให้ดำเนินการไต่สวนได้เอง แต่หากเป็นกรณีที่มีการร้องต่อพนักงานสอบสวน ก็ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการและจะกำหนดระยะเวลาให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องดังกล่าวเอาไว้ โดยกำหนดให้ส่งเรื่องให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๖๖ ออกทั้งมาตรา เนื่องจากเป็นการบัญญัติที่มีความซ้ำซ้อนกับร่างมาตรา ๖๑

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. ตัดร่างมาตรา ๖๖ ออกทั้งมาตรา

๒. เพิ่มบทนิยามคำว่า “พนักงานสอบสวน” ไว้ในร่างมาตรา ๔ ดังนี้

““พนักงานสอบสวน” หมายความว่า พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้หมายความรวมถึงพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษด้วย”

มาตรา ๖๗

“มาตรา ๖๗ ในกรณีที่ผลการไต่สวนหรือสอบสวนของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๖๔ ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด ให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวแจ้งผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อดำเนินการทางวินัยตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับหรือระเบียบ ที่ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหาด้วย และเมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดังกล่าวดำเนินการแล้วให้แจ้งผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ดำเนินการแล้วเสร็จ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรา ๖๔ มีสาระสำคัญอย่างไร

นางชีนุสมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๖๔ จะเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการไต่สวนหรือสอบสวนแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๖๗ เห็นว่าเป็นการบัญญัติที่ซ้ำซ้อนกับร่างมาตรา ๖๔ ดังนั้น เสนอตัดร่างมาตรา ๖๗ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๖๗ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๖๘

“มาตรา ๖๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ไต่สวนเบื้องต้นเกี่ยวกับการไต่สวนปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน อย่างน้อยต้องประกอบด้วยพนักงานไต่สวนหนึ่งคนร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่อีกหนึ่งคน

ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้นให้คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามกฎหมายประกอบด้วย ห้ามมิให้ทำหรือจัดการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับหรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้นั้นให้ถ้อยคำ ในเรื่องที่ไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น

การสอบปากคำพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำ จะกระทำโดยใช้วิธีการบันทึกลงในวัสดุซึ่งถ่ายทอดออกเป็นภาพหรือเสียงหรือโดยวิธีการอื่นใด ซึ่งพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำนั้นได้ตรวจสอบถึงความถูกต้องของบันทึกการให้ปากคำนั้นแล้ว กรรมการหรือพนักงานไต่สวนอาจทำสำเนาข้อความดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรหรือสิ่งบันทึกอย่างอื่นก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ร่างมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง เป็นการบัญญัติที่ซ้ำซ้อนกับร่างมาตรา ๔๘ ซึ่งร่างมาตรา ๔๘ ได้บัญญัติเกี่ยวกับผู้ไต่สวนเบื้องต้นไว้แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๖๘ จะเป็นกรณีการไต่สวนเบื้องต้นที่เกี่ยวกับการไต่สวนปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ซึ่งไม่ใช่กรณีผู้ไต่สวนเบื้องต้นตามร่างมาตรา ๔๘ ดังนั้น จำนวนผู้ไต่สวนเบื้องต้นตามร่างมาตรา ๖๘ จึงไม่จำเป็นต้องมีจำนวนเท่ากับจำนวนผู้ไต่สวนเบื้องต้นตามร่างมาตรา ๔๘

นายประพันธ์ นายโกวิท กรรมการ กล่าวว่า จำนวนผู้ไต่สวนเบื้องต้นเกี่ยวกับการไต่สวนปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานนั้น ควรกำหนดให้มีจำนวนสองคน

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ออกทั้งวรรค และย้อนกลับไปแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๘ วรรคสอง โดยนำหลักการของร่างมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง เกี่ยวกับการไต่สวนปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๔๘ วรรคสอง ความเป็นดังนี้ “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่

ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไตสวนดำเนินการเป็นคณะ ประกอบด้วย เลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไตสวนเป็นหัวหน้า พนักงานไตสวนอย่างน้อยหนึ่งคน และมีผู้ช่วยพนักงานไตสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นอีกอย่างน้อยหนึ่งคนร่วมเป็นคณะ และในการไตสวนปากคำผู้ถูกกล่าวหา หรือพยานต้องกระทำโดยเลขาธิการ หัวหน้าพนักงานไตสวน หรือพนักงานไตสวนหนึ่งคน และผู้ช่วยพนักงานไตสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อีกหนึ่งคน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า เมื่อพิจารณาถึงกรณีการให้ปากคำของเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะบัญญัติกระบวนการสอบปากคำเด็กไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งจะมีความแตกต่างจากการสอบปากคำของบุคคลที่มีอายุเกินสิบแปดปี ดังนั้น ควรนำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๖๘ โดยให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับเกี่ยวกับการสอบปากคำบุคคลที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๘ ในบทบัญญัติหน้าที่ของผู้ไตสวนเบื้องต้นที่ขงตัวบทไตสวนปกติผู้ถูกกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ขงตัวบทไตสวนพิเศษขงตัวบทไตสวนหนึ่งตนร่วมขงตัวบทไตสวนแล้วหน้าที่ขงตัวบทไตสวนหนึ่งตน

ในการไตสวนหรือไตสวนเบื้องต้นให้ตัวหนึ่งซึ่งจะต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายขงตัวบท และต้องไม่ทำหรือจัดทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับหรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้นั้นให้ถ้อยคำ ในเรื่องที่ไตสวนหรือไตสวนเบื้องต้น

ห้ามมิให้ตัวหรือขงตัวบทใด ๆ ซึ่งเป็นตัวหรือตัวหนึ่งสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลัง บังคับหรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้นั้นให้ถ้อยคำ ในเรื่องที่ไตสวนหรือไตสวนเบื้องต้น

ในการสอบปากคำพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำ จะกระทำโดยใช้วิธีการบันทึกลงในวัสดุซึ่งถ่ายทอด ออกเป็นภาพหรือเสียงหรือโดยวิธีการอื่นใด ซึ่งพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำนั้นได้ตรวจสอบถึงความถูกต้องของ บันทึกการให้ปากคำนั้นแล้ว กรรมการหรือพนักงานไตสวนอาจทำสำเนาข้อความดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรหรือสิ่งบันทึกอย่างอื่นก็ได้ ในกรณีให้ผู้ให้ถ้อยคำเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีต้องดำเนินการตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๘ ในบทบัญญัติหน้าที่ของผู้ไตสวนเบื้องต้นที่ขงตัวบทไตสวนปกติผู้ถูกกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ขงตัวบทไตสวนพิเศษขงตัวบทไตสวนหนึ่งตนร่วมขงตัวบทไตสวนแล้วหน้าที่ขงตัวบทไตสวนหนึ่งตน

ในการไตสวนหรือไตสวนเบื้องต้นให้ตัวหนึ่งซึ่งจะต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายขงตัวบท และต้องไม่ทำหรือจัดทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับหรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้นั้นให้ถ้อยคำ ในเรื่องที่ไตสวนหรือไตสวนเบื้องต้น

ห้ามมิให้ทำหรือขัดทำตราใด ๆ ซึ่งเป็นตราให้ค้ำประกันสัญญา คู่สัญญา หักข้อสัญญา ทรัพย์สิน ไร่ที่ค้ำประกัน หรือทรัพย์สินหรือสิทธิอื่นใดโดยมิชอบด้วยประมวลตราใด ๆ เพื่อสุขุโมมิให้ค้ำประกันให้ค้ำประกัน ในเรื่องที่ได้สอบสวนหรือได้สอบสวนเบื้องต้น

ในการสอบปากคำพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำ จะกระทำโดยใช้วิธีการบันทึกลงในวัสดุซึ่งถ่ายถอดออกเป็นภาพหรือเสียงหรือโดยวิธีการอื่นใด ซึ่งพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำนั้นได้ตรวจสอบถึงความถูกต้องของบันทึกการให้ปากคำนั้นแล้ว กรรมการหรือพนักงานไต่สวนอาจทำสำเนาข้อความดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรหรือสิ่งบันทึกอย่างอื่นก็ได้ ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย”

๒. แก้ไขร่างมาตรา ๔๘ วรรคสอง เป็นดังนี้

“ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนดำเนินการเป็นคณะ ประกอบด้วย เลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนเป็นหัวหน้า พนักงานไต่สวนอย่างน้อยหนึ่งคน และมีผู้ช่วยพนักงานไต่สวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นอีกอย่างน้อยหนึ่งคนร่วมเป็นคณะ และในการไต่สวนปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานต้องกระทำโดยเลขาธิการ หัวหน้าพนักงานไต่สวน หรือพนักงานไต่สวนหนึ่งคน และผู้ช่วยพนักงานไต่สวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อีกหนึ่งคน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

มาตรา ๖๙

“มาตรา ๖๙ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะกรรมการไต่สวนดำเนินการไต่สวนตาม มาตรา ๕๑ หรือมอบหมายให้ผู้ไต่สวนเบื้องต้นดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นเรื่องใดแล้ว ให้คณะกรรมการไต่สวนและผู้ไต่สวนเบื้องต้นมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการไต่สวนบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวนได้ รวมทั้งตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นซึ่งมีความผิดเกี่ยวข้องกัน”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๖๙ เป็นการบัญญัติที่ซ้ำซ้อนกับร่างมาตรา ๒๘ หรือไม่

นางชิ้นสุมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๖๙ กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะกรรมการไต่สวนและผู้ไต่สวนเบื้องต้นดำเนินการแทนโดยให้มีอำนาจเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. และมีอำนาจไต่สวนไปถึงตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาได้ด้วย ประกอบกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้ความเห็นต่อประเด็นดังกล่าวไว้ว่า เนื่องจากในอดีตคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประสบปัญหากรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะกรรมการไต่สวนดำเนินการไต่สวนผู้ถูกกล่าวหาคนใดไปแล้ว ต่อมาคณะกรรมการไต่สวนพบผู้ร่วมกระทำความผิดเพิ่มเติม จะต้องขออนุญาตเพื่อไต่สวนบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใหม่ ดังนั้น ร่างมาตรา ๖๙ จึงมีความมุ่งหมายให้อำนาจคณะกรรมการไต่สวนและผู้ไต่สวนเบื้องต้นดำเนินการไต่สวนตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนการกระทำผิดของผู้ถูกกล่าวหาได้โดยไม่ต้องมาขออนุญาตกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีก

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากต้องการให้คณะกรรมการไต่สวนและผู้ไต่สวนเบื้องต้นดำเนินการไต่สวนตัวการร่วม ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนการกระทำผิดของผู้ถูกกล่าวหาไปได้ด้วย ในคำสั่งแต่งตั้ง

คณะกรรมการไต่สวนและผู้ไต่สวนเบื้องต้นต้องระบุให้อ่านใจไว้ โดยไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในกฎหมาย
 ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๙ เป็นดังนี้ “เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะกรรมการ
 ไต่สวนดำเนินการไต่สวนตามมาตรา ๕๑ หรือมอบหมายให้ผู้ไต่สวนเบื้องต้นดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นเรื่อง
 ใดแล้ว ให้คณะกรรมการไต่สวนและผู้ไต่สวนเบื้องต้นมีหน้าที่และอำนาจตวงเงินทวงไต่สวนบุคคลใด ๆ
ที่เข้าข่ายข้อที่ขหรือขที่ไต่สวนได้ รวมทั้งตัวทวง ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนพฤติการณ์ที่เข้าข่ายที่ขหรือขที่ข
ผู้ถูกตวงหรือบุคคลอื่นซึ่งเป็นทวงผิดที่เข้าข่ายทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการไต่สวนเช่นเดียวกับ
คณะกรรมการ ป.ป.ช.”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๙ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.มอบหมายให้คณะกรรมการไต่สวนดำเนินการไต่สวนตาม
 มาตรา ๕๑ หรือมอบหมายให้ผู้ไต่สวนเบื้องต้นดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นเรื่องใดแล้ว ให้คณะกรรมการ
 ไต่สวนและผู้ไต่สวนเบื้องต้นมีหน้าที่และอำนาจตวงเงินทวงไต่สวนบุคคลใด ๆ
ที่เข้าข่ายข้อที่ขหรือขที่ไต่สวนได้ รวมทั้งตัวทวง ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนพฤติการณ์ที่เข้าข่ายที่ขหรือขที่ข
ผู้ถูกตวงหรือบุคคลอื่นซึ่งเป็นทวงผิดที่เข้าข่ายทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการไต่สวนเช่นเดียวกับ
คณะกรรมการ ป.ป.ช.”

มาตรา ๗๐

“มาตรา ๗๐ ในกรณีที่ปรากฏจากการไต่สวนว่ามีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักย้าย
 แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินที่ถูกกล่าวหา ได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำ
 ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ
 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในกรณีที่ความผิดนั้นมีโทษทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจร้องขอต่อศาลอาญา
 คดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิ
 ผู้ถูกกล่าวหาที่จะยื่นคำร้องต่อศาลดังกล่าวเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมิชอบหรือไม่มีประกันหรือ
 หลักประกันก็ได้

(๒) ในกรณีที่เป็ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ
 ออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัด แต่ถ้าเจ้าของ
 หรือผู้ครอบครองพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดชั่วคราวมิได้เกี่ยวข้องกับกรร่ำรวยผิดปกติ
 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งถอนการยึดหรืออายัดโดยพลัน รวมทั้งไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะยื่นคำร้องขอ
 ผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมิชอบหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้ ทั้งนี้ ทรัพย์สิน
 ของผู้ถูกกล่าวหาให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินที่บุคคลอื่นมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และมีพฤติการณ์
 เป็นการถือครองแทนหรือถือกรรมสิทธิ์แทนด้วย ในกรณีเช่นนั้นผู้มีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์มีสิทธิพิสูจน์ว่า
 ทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกี่ยวข้องกับกรร่ำรวยผิดปกติ”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ่งสมน นีวาทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
 ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๗๐ นั้น คณะอนุกรรมการได้มีการปรับปรุง

แก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับความเห็นของที่ประชุม โดยความใน (๒) จะเป็นกรณีที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ ส่วนความใน (๑) จะเป็นกรณีที่ความผิดนั้นมิใช่ทางอาญา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง ความว่า “ได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ” เมื่อพิจารณาจากถ้อยคำดังกล่าวจะมีทรัพย์สินอยู่สองประเภท กล่าวคือ ๑) ทรัพย์สินที่ได้ใช้ในการกระทำความผิด และ ๒) ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ดังนั้น การบัญญัติถ้อยคำดังกล่าวอาจทำให้เกิดความสับสนในการตีความได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ปรากฏจากการไต่สวนว่ามีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินที่ผู้ถูกกล่าวหา ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ ดังนี้”

นอกจากนี้ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑) ของร่างมาตรา ๗๐ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ความผิดนั้นมีโทษทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจร้องขอต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีเขตอำนาจเพื่อออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะยื่นคำร้องต่อศาลดังกล่าวเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมิหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้” เนื่องจากคดีทุจริตนั้น บางคดีต้องฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และบางคดีต้องฟ้องคดีต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งความในร่างมาตรา ๗๐ นั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับการยึดและอายัดทรัพย์สิน

นายอริคม อินทุพุดติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ใน (๑) ควรบัญญัติให้ชัดเจนว่าให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการตีความ

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติใน (๑) ประสงค์ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นศาลที่มีอำนาจในการพิจารณายึดหรืออายัดทรัพย์สินเท่านั้น แต่เวลาพิจารณาว่าจะฟ้องต่อศาลใดนั้นต้องพิจารณาเขตอำนาจศาลตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ ดังนั้น ให้คงความใน (๑) ของร่างมาตรา ๗๐ ไว้ตามร่างที่คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเสนอ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๗๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๐ ในกรณีที่ปรากฏจากการไต่สวนว่ามีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินที่ผู้ถูกกล่าวหา ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในกรณีที่ความผิดนั้นมีโทษทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจร้องขอต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะยื่นคำร้องต่อศาลดังกล่าวเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมิหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้

(๒) ในกรณีที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัด แต่ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดชั่วคราวมิได้เกี่ยวข้องกับกรร่ำรวยผิดปกติ

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งถอนการยึดหรืออายัดโดยพลัน รวมทั้งไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมีหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้ ทั้งนี้ ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินที่บุคคลอื่นมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และมีพฤติการณ์เป็นการถือครองแทนหรือถือกรรมสิทธิ์แทนด้วย ในกรณีเช่นนั้นผู้ชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์มีสิทธิพิสูจน์ว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกี่ยวข้องกับกรรณการร้ายผิดปกติ”

มาตรา ๗๑

“มาตรา ๗๑ ในการไต่สวนหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่ามีมูลความผิด ให้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจง

การแจ้งข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาเท่าที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้ดี และในกรณีที่เป็นกรรณการกล่าวหาว่าร้ายผิดปกติให้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ร้ายผิดปกติ สถานที่ตั้งของทรัพย์สิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินในขณะที่แจ้งข้อกล่าวหาทั้งนี้เท่าที่ทำได้ด้วย

ในการแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า กระบวนการที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๗๑ ในทางปฏิบัติอาจกระทำไต่สวน เนื่องจากกระบวนการไต่สวนเริ่มต้นจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งถือว่าเป็นการไต่สวนเบื้องต้น ดังนั้น ต้องบัญญัติสาระสำคัญว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นเสร็จแล้ว ต้องเสนอสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาครั้งหนึ่งก่อนว่า ผลการไต่สวนเบื้องต้นดังกล่าวมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่ามีมูลความผิดหรือไม่ แล้วจึงแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาต่อไป และสอบถามว่า ร่างมาตราใดที่บัญญัติให้กรรมการ ป.ป.ช. แต่ละคนกำกับดูแลการไต่สวนเบื้องต้นในแต่ละด้าน

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๔๘ วรรคเจ็ด บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการกำกับการไต่สวนเบื้องต้นให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนกำกับดูแลการไต่สวนเบื้องต้นในแต่ละด้านตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดก็ได้”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๔๘ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการไต่สวนเบื้องต้นโดยผู้ไต่สวนเบื้องต้นจะต้องพิจารณาว่าเรื่องดังกล่าวมีมูลความผิดเพียงพอที่จะทำการไต่สวนต่อไปหรือไม่แล้วให้เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการเสนอตัดความในร่างมาตรา ๔๘ ออกทั้งมาตรา โดยให้นำหลักการมาบัญญัติเพิ่มเป็นร่างมาตรา ๗๖/๑ และเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมายตามมาตรา ๔๘ วรรคเจ็ด เห็นว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่ามีมูลความผิด ให้กรรมการหรือพนักงานไต่สวน

แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหา และแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจง”

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า เมื่อที่ประชุมได้ตัดความในร่างมาตรา ๔๙ ออกทั้งมาตรา แต่ในร่างมาตรา ๕๐ มีการอ้างอิงถึงร่างมาตรา ๔๙ ด้วย ดังนั้น ควรแก้ไขร่างมาตรา ๕๐ เพื่อให้สอดคล้องกับการตัดความในร่างมาตรา ๔๙ ออกทั้งมาตรา

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ปรับเลขมาตราใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขข้างต้น และให้บันทึกเป็นข้อสังเกตไว้ในร่างมาตรา ๕๐ ด้วยว่าต้องมีการปรับเลขมาตราภายในใหม่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขร่างมาตรา ๗๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๑ ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมายตามมาตรา ๔๘ วรรคเจ็ด เห็นว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่ามีมูลความผิด ให้กรรมการหรือพนักงานไต่สวนแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจง

การแจ้งข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาเท่าที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้ดี และในกรณีที่เป็นการกล่าวหาว่าร้ายผิดปกติให้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ร้ายผิดปกติ สถานที่ตั้งของทรัพย์สิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินในขณะที่แจ้งข้อกล่าวหาทั้งนี้เท่าที่ทำได้ด้วย

ในการแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

๒. ตัดร่างมาตรา ๔๙ ออกทั้งมาตรา โดยให้นำหลักการไปบัญญัติเป็นร่างมาตรา ๗๖/๑

มาตรา ๗๒

“มาตรา ๗๒ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาที่มีหลักฐานแสดงว่าตนไม่ได้รับการแจ้งข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจงได้ภายในเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด แต่ต้องยื่นคำร้องขอก่อนที่จะมีการฟ้องคดีต่อศาล

การเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงตามวรรคหนึ่ง ไม่มีผลกระทบต่อการไต่สวนที่ได้กระทำไปก่อนแล้ว”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๓

“มาตรา ๗๓ เมื่อได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๗๑ แล้ว ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสิทธิเข้าตรวจดูพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นได้ เว้นแต่เป็นคำกล่าวหาบันทึกปากคำบุคคลหรือบันทึกความเห็นหรือพยานหลักฐานใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะเข้าตรวจดูไม่ได้

ในกรณีพยานหลักฐานใดถ้าเปิดเผยแล้วอาจทำให้มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะในฐานะใดๆ หรือพยานหลักฐานนั้นปรากฏข้อมูลส่วนบุคคลหรือเป็นเอกสารลับของทางราชการ ผู้ถูกกล่าวหาจะเข้าตรวจดูพยานหลักฐานนั้นไม่ได้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะขอให้พนักงานไต่สวนสรุปสาระสำคัญของพยานหลักฐานดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เปิดเผยชื่อตำแหน่งและที่อยู่ของบุคคลหรือพยานบุคคลดังกล่าว

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเข้าตรวจดูหรือคัดสำเนาพยานหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายอริคม อินทุพุดติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๗๓ เป็นการบัญญัติหลักการใหม่ซึ่งมีหลักการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ระหว่างการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น แต่เดิมผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถเข้าตรวจดูพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกระบวนการวิธีพิจารณาในคดีอาญาทั่วไปแล้วเห็นว่า จำเลยจะเข้าถึงข้อมูลพยานหลักฐานของโจทก์ก็ต่อเมื่อศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาแล้ว และเมื่อมีการส่งสำเนาคำฟ้องและบัญชีระบุพยานให้จำเลยเท่านั้น แต่ตามร่างมาตรา ๗๓ นั้น ได้บัญญัติให้สิทธิแก่ผู้ถูกกล่าวหาเข้าตรวจดูพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นได้ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งอาจเป็นการบัญญัติให้สิทธิแก่ผู้ถูกกล่าวหามากเกินไปและอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้

นางชื่นสุมน นิวาทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๗๓ เป็นหลักการใหม่ ที่บัญญัติให้สิทธิแก่ผู้ถูกกล่าวหาในการเข้าตรวจดูพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นได้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถค้นหาพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการชี้แจงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาได้ แต่มีข้อจำกัดสิทธิการเข้าถึงพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้น โดยให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า การให้สิทธิผู้ถูกกล่าวหาสามารถเข้าตรวจดูพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนนั้น ควรให้สิทธิแก่ผู้ถูกกล่าวหาหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดแล้ว น่าจะมีความเหมาะสมมากกว่า

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ในอดีตการแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหา เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. จะจัดทำสรุปข้อเท็จจริงผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการไต่สวนที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. จากนั้นจึงแจ้งข้อกล่าวหาเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาแก้ข้อกล่าวหาต่อไป ซึ่งการแจ้ง

ข้อกล่าวหาดังกล่าวมิได้เป็นการให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถเข้าถึงพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนแต่อย่างใด แต่เป็นเพียงการแจ้งสรุปผลการพิจารณาในสำนวนการไต่สวนเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจในข้อกล่าวหาเท่านั้น

นางชีนุสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๓๕ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูล โดยร่างมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พนักงานเจ้าหน้าที่ และบุคคลซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างใด เปิดเผยข้อมูลซึ่งมีลักษณะเป็นข้อมูลเฉพาะของบุคคล หรือข้อมูลที่เป็นความลับของทางราชการไว้แล้ว นอกจากนี้ ร่างมาตรา ๓๕ วรรคสอง บัญญัติห้ามเปิดเผยข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของผู้กล่าวหา ผู้แจ้งเบาะแส และผู้ซึ่งเป็นพยาน หรือกระทำการใดอันจะทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าวไว้อีกด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓ เมื่อได้มีในการแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๗๑ แล้ว ผู้ถูกสอบสวนหรือผู้เสียหายหรือพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นได้ เว้นแต่เป็นข้อกล่าวหา ชั้นที่ตกทอดจากผู้เสียหายหรือชั้นที่ตกทอดจากผู้เสียหายชั้นต้นที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เสียหายของผู้ถูกสอบสวนนั้น ผู้ถูกสอบสวนหรือผู้เสียหายไม่ได้ให้พนักงานไต่สวนแจ้งพร้อมทั้งมอบบันทึกสรุปสาระสำคัญของพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหา สรุปสาระสำคัญต้องมีรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์ในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาได้

ในกรณีที่พยานหลักฐานใดที่เปิดเผยแล้วหรือทำให้มีผลกระทบต่อคดีของบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งไม่ได้ระบุไว้ในสำนวนใด ๆ หรือพยานหลักฐานนั้นปรากฏข้อมูลส่วนบุคคลหรือเป็นเอกสารลับของทางราชการ ผู้ถูกสอบสวนหรือผู้เสียหายไม่ได้ แต่ไม่ได้ตีสัญชีผู้ถูกสอบสวนที่เสียหายให้พ้นจากตำแหน่งไต่สวนสรุปสาระสำคัญของพยานหลักฐานดังกล่าว ซึ่งตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นการเปิดเผยชื่อ ตำแหน่ง และที่อยู่ของบุคคลผู้กล่าวหาหรือพยานบุคคลดังกล่าว หรือข้อมูลอื่นใดอันเป็นเหตุให้ทราบถึงตัวผู้กล่าวหาหรือพยาน

หลักเกณฑ์ วิธีพิจารณา และเงื่อนไขการขอเข้าถึงสำเนาพยานหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช./ ก.ต.ท. กำหนดภายใต้บังคับวรรคสองในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเห็นว่าสรุปสาระสำคัญตามวรรคหนึ่งยังขาดสาระสำคัญจะขอให้พนักงานไต่สวนสรุปสาระสำคัญเพิ่มเติมก็ได้ ในกรณีที่พนักงานไต่สวนไม่ดำเนินการตามที่ผู้ถูกกล่าวหาร้องขอ ผู้ถูกกล่าวหาจะอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากพนักงานไต่สวนก็ได้ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นที่สิ้นสุด”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า หากพนักงานไต่สวนไม่ดำเนินการตามที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้เสียหายร้องขอตามที่ได้มีการแก้ไขในวรรคสามจะเป็นเหตุให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้เสียหายไปยื่นศาลปกครองได้หรือไม่ เพราะหากเป็นเหตุให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้เสียหายไปยื่นศาลปกครองได้ อาจทำให้เกิดการประวิงเวลา คดีอาจล่าช้าออกไป

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กล่าวว่า การแจ้งข้อกล่าวหาตามร่างมาตรา ๗๑ กำหนดให้กรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไตสวนเป็นผู้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ แต่ในวรรคหนึ่งของร่างมาตรานี้ที่มีการแก้ไขยังไม่ได้ กำหนดให้กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้แจ้งข้อกล่าวหา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า เรื่องการแจ้งข้อกล่าวหาเป็น งานธุรการ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้แจ้งข้อกล่าวหาได้หรือไม่

นายอติคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ไม่สามารถเป็นผู้แจ้งข้อกล่าวหาได้ เนื่องจากเป็นเรื่องของคดีไม่ใช่เรื่องทางธุรการ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า การแจ้งข้อกล่าวหาเป็นไปเพื่อให้ ทราบเรื่องที่กล่าวหา เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถเตรียมการในการแก้ข้อกล่าวหาได้ แต่หากแก้ไขเพิ่มเติม ตามที่มีการเสนอจะลงไปถึงรายละเอียดเรื่องพยานหลักฐาน และทำให้เกิดการประวิงเวลาได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓ เมื่อได้ชี้ในการแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๗๑ แล้ว ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้เสียหายซึ่งมีสิทธิเข้าตรวจสอบ พยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นได้ เว้นแต่เป็นคำกล่าวหา ชั้นที่ที่ ๒ ที่บุคคลหรือชั้นที่ที่สามเห็นหรือพยานหลักฐานใดที่ไม่เกี่ยวข้องที่ขบประเด้นตวงข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้เสียหายซึ่งมีสิทธิเข้าตรวจสอบไม่ได้ให้กรรมการหรือพนักงานไตสวนแจ้งพร้อมทั้งมอบ บันทึกรูปสภาระสำคัญข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหา รูปสภาระสำคัญต้องมีรายละเอียด เพียงพอที่จะใช้ประโยชน์ในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาได้

ในกรณีที่พยานหลักฐานใดที่เปิดเผยแล้วขอสงวนไว้ให้มีผลกระทบบนข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา ที่เกี่ยวข้อง ไม่ขอสงวนในสำนวนใด ๆ หรือพยานหลักฐานนั้นปรากฏข้อสงสัยส่วนบุคคลหรือเป็นเอกสารลับ ของทางราชการ ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้เสียหายซึ่งมีสิทธิเข้าตรวจสอบไม่ได้ แต่ไม่คัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่ขอ ขอให้พ้นจากสำนวนไต่สวนรูปสภาระสำคัญของพยานหลักฐานดังกล่าว ซึ่งตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นการ เปิดเผยชื่อ ตำแหน่ง และที่อยู่ของบุคคลผู้กล่าวหาหรือพยานบุคคลดังกล่าว หรือข้อมูลอื่นใดอันเป็นเหตุ ให้ทราบถึงตัวผู้กล่าวหาหรือพยาน

หลักเกณฑ์ วิธีพิจารณา และเงื่อนไขขอสงวนไว้สำหรับผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้เสียหายซึ่งมีสิทธิเข้าตรวจสอบ พยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวน ป/ป/ช/ ที่กำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓ เมื่อได้ชี้ในการแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๗๑ แล้ว ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้เสียหายซึ่งมีสิทธิเข้าตรวจสอบ พยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นได้ เว้นแต่เป็นคำกล่าวหา ชั้นที่ที่ ๒ ที่บุคคลหรือชั้นที่ที่สามเห็นหรือพยานหลักฐานใดที่ไม่เกี่ยวข้องที่ขบประเด้นตวงข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้เสียหายซึ่งมีสิทธิเข้าตรวจสอบไม่ได้ให้กรรมการหรือพนักงานไตสวนแจ้งพร้อมทั้งมอบ บันทึกรูปสภาระสำคัญข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหา รูปสภาระสำคัญต้องมีรายละเอียด เพียงพอที่จะใช้ประโยชน์ในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาได้

ในกรณีที่พยานหลักฐานใดที่เปิดเผยแล้วขอสงวนไว้ให้มีผลกระทบบนข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา ที่เกี่ยวข้อง ไม่ขอสงวนในสำนวนใด ๆ หรือพยานหลักฐานนั้นปรากฏข้อสงสัยส่วนบุคคลหรือเป็นเอกสารลับ ของทางราชการ ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้เสียหายซึ่งมีสิทธิเข้าตรวจสอบไม่ได้ แต่ไม่คัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่ขอ

ขอให้พนักงานไตสวนสรุปสาระสำคัญของข้อพิพาทหลักสูวนตั้งไตสวน ซึ่งตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นการเปิดเผยชื่อ ตำแหน่ง และที่อยู่ของบุคคลผู้กล่าวหาหรือพยานบุคคลตั้งไตสวน หรือข้อมูลอื่นใดอันเป็นเหตุให้ทราบถึงตัวผู้กล่าวหาหรือพยาน

หลักเกณฑ์ วิธีพิจารณา และเงื่อนไขข้อควรใช้ตรรกะหรือตัดสิ่งนอกพิพาทหลักสูวนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการ พ.ป.ช./ ท.ท.ท.

มาตรา ๗๔

“มาตรา ๗๔ ในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและการให้ปากคำของผู้ถูกกล่าวหาให้มีสิทธินำพยานความหรือบุคคลซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไว้วางใจเข้าฟังในการชี้แจงหรือให้ปากคำของตนได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๕

“มาตรา ๗๕ ถ้าคณะกรรมการ พ.ป.ช. เห็นว่าพยานหลักฐานใดในสำนวนการไตสวนซึ่งต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบพยานในภายหลังก คณะกรรมการ พ.ป.ช. อาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการสืบพยานหลักฐานนั้นไว้ทันทีได้ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๖

“มาตรา ๗๖ เมื่อดำเนินการไตสวนเสร็จแล้ว ให้จัดทำสำนวนการไตสวน เสนอคณะกรรมการ พ.ป.ช. โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา

(๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา

(๓) ข้อกล่าวหา คำแก้ข้อกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการไตสวน

(๔) เหตุผลในการพิจารณาวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(๕) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

(๖) สรุปความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหา

ให้มีการประชุมคณะกรรมการ พ.ป.ช. เพื่อพิจารณาสำนวนการไตสวนเพื่อมีมติโดยเร็ว ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวนการไตสวน เว้นแต่จะได้มีการนัดหมายให้มีการประชุมทุกวันอยู่แล้ว และมีเรื่องอื่นค้างพิจารณาอยู่

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้ในการจัดทำรายงานการไต่สวนเบื้องต้นด้วยโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวนตามลำดับที่ได้รับสำนวนนั้น แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเรื่องใดกระทบถึงประโยชน์ของรัฐหรือประชาชนอย่างร้ายแรง จะหยิบยกขึ้นพิจารณาก่อนก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๖/๑

“มาตรา ๗๖/๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับรายงานการไต่สวนเบื้องต้นตามมาตรา ๔๘ แล้วคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่ง พิจารณารายงานการไต่สวนเบื้องต้นว่าเป็นกรณีที่มีมูลความผิดหรือไม่ และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ โดยให้กรรมการผู้นั้นเสนอความเห็นภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย

หากกรรมการตามวรรคหนึ่งมีความเห็นว่าคำกล่าวหาใดมีมูลความผิดก็ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาต่อไป แต่หากเห็นว่าไม่มีมูลความผิดให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อสั่งยุติเรื่อง โดยให้นำความในมาตรา ๔๗ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

นางชีนสุมน นิวาทพงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการนำหลักการมาจากร่างมาตรา ๔๙ มาบัญญัติเพิ่มเป็นร่างมาตรา ๗๖/๑ ตามความเห็นของที่ประชุม

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๗๖/๑ จะมีปัญหาและความยุ่งยากในทางปฏิบัติ กล่าวคือ ตามร่างมาตรา ๗๖/๑ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้กรรมการ ป.ป.ช. คนหนึ่งพิจารณารายงานการไต่สวนเบื้องต้น แต่ในร่างมาตรา ๔๘ วรรคเจ็ด นั้นได้บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้กรรมการ ป.ป.ช. แต่ละคนกำกับดูแลการไต่สวนเบื้องต้นในแต่ละด้านไว้อยู่แล้ว ดังนั้น ร่างมาตรา ๗๖/๑ ก็ไม่ต้องบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายกรรมการ ป.ป.ช. ใหม่อีก โดยให้กรรมการ ป.ป.ช. ที่กำกับดูแลการไต่สวนเบื้องต้นในแต่ละด้านมาตั้งแต่ต้นเป็นผู้พิจารณารายงานการไต่สวนเบื้องต้นน่าจะเป็นการบัญญัติที่มีความเหมาะสมมากกว่า

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การลงมติวินิจฉัยในเรื่องใดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อพิจารณามาตรา ๒๓๔ ของรัฐธรรมนูญ แล้วเห็นว่า การลงมติวินิจฉัยในเรื่องใดจะต้องเป็นมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาความในร่างมาตรา ๗๖/๑ วรรคสอง แล้วเห็นว่า ไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติไว้ เนื่องจากอำนาจในการชี้มูลความผิดเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่แล้ว ดังนั้น จึงเสนอตัดความวรรคสอง ของร่างมาตรา ๗๖/๑ ออกทั้งวรรค และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๖/๑ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับสำนวนการไต่สวนหรือรายงานการไต่สวนเบื้องต้นตามมาตรา ๔๘๗๖ แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่ง พิจารณารายงานการไต่สวนเบื้องต้นว่าเป็นกรณีที่มีมูลความผิดหรือไม่ และเสนอความเห็นต่อ

การไต่สวน เอกสาร พยานหลักฐาน และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิมติ เพื่อให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป ทั้งนี้ โดยไม่ต้องส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาให้อัยการสูงสุดแต่ต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ”

ประเด็นการพิจารณา

นางชีนุสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งแจ้งว่า การดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะ แบ่งออกเป็นสามส่วน ส่วนที่หนึ่งกรณีทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ซึ่งจะฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนที่สองกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ซึ่งจะเสนอเรื่องไปยังศาลฎีกา และส่วนที่สามกรณีฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะเสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมิมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๘

“มาตรา ๗๘ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญาตามมาตรา ๗๗ ไว้แล้ว ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับสำนวน

ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่าสำนวนการไต่สวนมีข้อไม่สมบูรณ์ที่จำเป็นต้องดำเนินการเพิ่มเติมหรือหารือกันให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์ตามวรรคสองเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการไต่สวนเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของอัยการสูงสุดให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน

ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์เป็นปัญหาเกี่ยวกับฐานความผิด หรือเป็นปัญหาว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดหรือไม่ ให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่วมกันฝ่ายละห้าคน ภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากอัยการสูงสุด เพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง เมื่อคณะกรรมการร่วมกันดังกล่าววินิจฉัยด้วยเสียงข้างมากเป็นประการใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดดำเนินการไปตามนั้น ในกรณีที่คณะกรรมการร่วมกันไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยจะยื่นฟ้องคดีเองก็ได้ แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรฟ้องคดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความแต่ต้องไม่ช้ากว่าเก้าสิบวันนับแต่วันที่หาข้อยุติไม่ได้

ให้สำนักงานอำนวยการความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการร่วมกันตามวรรคสี่ และให้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทำหน้าที่เลขานุการด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีเอง ห้ามมิให้พนักงานอัยการรับแก้ต่างคดีให้แก่จำเลย ระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง มีให้นับรวมระยะเวลาที่ต้องดำเนินการตามวรรคสาม และวรรคสี่ด้วย

ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรานี้ ในกรณีมีเหตุอันจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายออกไปก็ได้แต่ต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของระยะเวลาที่กำหนดไว้ และเมื่ออัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขยายเวลาแล้วให้แจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ ในการปฏิบัติหน้าที่และการขยายระยะเวลาต้องคำนึงถึงอายุความในการดำเนินคดีประกอบด้วย

การฟ้องคดีเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามที่กำหนดในมาตรานี้ย่อมกระทำไม่ได้ถ้าได้ฟ้องภายในอายุความ แต่ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการอัยการ อัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณีต้องดำเนินการสอบสวน หากปรากฏว่าการไม่ปฏิบัติภายในระยะเวลาดังกล่าวเกิดจากการจงใจ ปล่อยปละละเลย หรือประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใด ให้ดำเนินการเพื่อลงโทษผู้นั้นต่อไปโดยเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรดำเนินการฟ้องคดีตามวรรคหนึ่ง แต่ไม่ได้ยื่นฟ้องภายในกำหนดอายุความหรือกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือตามที่ขยายตามวรรคแปด ให้ถือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ความในวรรคสี่ที่ให้ตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อแก้ไขสถานการณ์ไตสวนที่มีข้อไม่สมบูรณ์เป็นปัญหาเกี่ยวกับฐานความผิด หรือเป็นปัญหาว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดหรือไม่ จะสามารถแก้ไขปัญหาได้จริงหรือไม่ เนื่องจากอัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมีความเห็นและจุดยืนที่แตกต่างกัน

นายอริศม์ อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า กรณีสถานการณ์ไตสวนที่มีข้อไม่สมบูรณ์เป็นปัญหาเกี่ยวกับฐานความผิด หรือเป็นปัญหาว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดหรือไม่ ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของอัยการสูงสุดในการฟ้องคดี

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่คณะกรรมการร่วมกันไม่อาจหาข้อยุติได้ในกรณีสถานการณ์ไตสวนที่มีข้อไม่สมบูรณ์เป็นปัญหาเกี่ยวกับฐานความผิด หรือเป็นปัญหาว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดหรือไม่ ก็ควรให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการยื่นฟ้องคดีเองได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๙

“มาตรา ๗๙ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาศาลในวันฟ้องคดี เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาถูกควบคุมตัวอยู่ก่อนแล้วตามมาตรา ๓๘ ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้พนักงานสอบสวนนำตัวบุคคลดังกล่าวมาศาลในวันฟ้องคดี

ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุต่อศาล อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอให้ศาลออกหมายจับได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรานี้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

นางชิ้นสุมน นิวาทพงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๐

“มาตรา ๘๐ ในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาแล้ว ถ้าอัยการสูงสุดเห็นควรอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาต่อไปให้ดำเนินการได้ แต่ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นควรไม่อุทธรณ์ ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบและรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบการพิจารณาด้วย ในคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ การจะอุทธรณ์หรือไม่ให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๑

“มาตรา ๘๑ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีเอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณามอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจะพิจารณาแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๒

“มาตรา ๘๒ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องตามมาตรา ๗๘ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาผิดหรือกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การใช้คำว่า “มีพฤติการณ์” ในวรรคหนึ่ง อาจไม่ถูกต้อง เนื่องจากความในร่างมาตรานี้ไม่ใช่กรณีที่เป็นการกล่าวหาว่ากระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ควรแก้ไขความในวรรคหนึ่งโดยใช้คำว่า “ประทับฟ้อง” แทนคำว่า “ประทับรับฟ้อง”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้องตามมาตรา ๗๘ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมี

คำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา**มีพฤติการณ์หรือ**กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้”

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ควรคงคำว่า “ประทับรับฟ้อง” ในวรรคหนึ่งเนื่องจากมาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้คำว่า “ประทับรับฟ้อง”

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า เหตุที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้คำว่า “ประทับรับฟ้อง” เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดว่า “เมื่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา”

ประธานกรรมการกล่าวว่า สาระสำคัญของวรรคหนึ่งเป็นเรื่องที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับคำฟ้องไว้พิจารณา จึงสามารถใช้คำว่า “ประทับฟ้อง” ได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๘๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๒ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง**ประทับรับฟ้อง**ตามมาตรา ๗๘ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา**มีพฤติการณ์หรือ**กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ”

มาตรา ๘๓

“มาตรา ๘๓ ในการฟ้องคดีอาญาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลอื่น อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นก็ได้

สำหรับความเสียหายตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเสียหายนั้นชดเชยค่าเสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น” ในวรรคสอง หมายความว่าอย่างไร

นางชีนุสมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความว่า “ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น” ในวรรคสอง หมายความว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่. พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยบัญญัติไว้เพื่อต้องการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะแจ้งให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องชดใช้ค่าเสียหาย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “สำหรับความเสียหายตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องชดใช้ค่าเสียหายตามหน้าที่และอำนาจเพื่อให้มีการชดใช้ค่าเสียหายตามบทกฎหมายที่ชดใช้ต่อไป”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๓ ในการฟ้องคดีอาญาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลอื่น อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นก็ได้

สำหรับความเสียหายตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องชดใช้ค่าเสียหายตามหน้าที่และอำนาจเพื่อให้มีการชดใช้ค่าเสียหายตามบทกฎหมายที่ชดใช้ต่อไป”

มาตรา ๘๔

“มาตรา ๘๔ ในการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

- (๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด
- (๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิดหรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด
- (๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่ายโอนด้วยประการใดๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)
- (๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด” และเสนอแก้ไขความใน (๑) เป็นดังนี้ “(๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด”

นายอธิคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ควรคงความใน (๑) ไว้เช่นเดิม เนื่องจากมีเนื้อหาเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒ (๑) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๘๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๔ ในการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

- (๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด
- (๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิด หรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด
- (๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่ายโอน ด้วยประการใดๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)
- (๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)”

มาตรา ๘๕

“มาตรา ๘๕ ในการร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ริบทรัพย์สินตามมาตรา ๘๔ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่ถูกกล่าวหาได้ทรัพย์สินนั้นมา หรือมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดแล้วแต่ว่ามูลค่าในขณะใดจะมากกว่ากัน และขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสั่งให้ชำระเงินหรือสั่งให้ริบทรัพย์สินอื่นของผู้กระทำความผิดแทนตามมูลค่าดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนด

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งริบทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิด แต่คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุดให้เลขาธิการมีอำนาจเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินดังกล่าวจนกว่าคดีถึงที่สุด หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินให้เป็นไปตามระเบียบที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดมูลค่าของทรัพย์สินในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ทรัพย์สินนั้นมา หรือมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดแล้วแต่ว่ามูลค่าในขณะใดจะมากกว่ากันก่อนที่จะนำคดีไปฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งจะสอดคล้องกับมาตรา ๔๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรานี้และมาตรา ๔๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีหลักเกณฑ์ในการคำนวณหรือการกำหนดมูลค่าของทรัพย์สินแตกต่างกันหรือไม่

นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๔๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอาจกำหนดมูลค่าของสิ่งนั้นโดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่ง และสั่งให้ผู้มีหน้าที่ต้องส่งสิ่งที่ศาลสั่งริบชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่าดังกล่าว ภายในเวลาที่ศาลกำหนด ส่วนร่างมาตรา ๔๕ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ทรัพย์สินนั้นมา หรือมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดแล้วแต่ว่ามูลค่าในขณะใดจะมากกว่ากัน

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ภายในเวลาที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนด” ในวรรคหนึ่ง หมายความว่าถึงภายในระยะเวลาใด

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า คณะกรรมการอาจตีความว่า “ภายในเวลาที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนด” ในวรรคหนึ่ง ออกได้ เนื่องจากผู้ถูกกล่าวหาจะต้องดำเนินการตามคำสั่งของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในระยะเวลาที่กำหนดอยู่แล้ว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๔๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๕ เพื่อประโยชน์ในการร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินตามมาตรา ๔๔ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ทรัพย์สินนั้นมา หรือมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดแล้วแต่ว่ามูลค่าในขณะใดจะมากกว่ากัน และขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสั่งให้ชำระเงินหรือสั่งให้ริบทรัพย์สินอื่นของผู้กระทำความผิดแทนตามมูลค่าดังกล่าว **ภายในเวลาที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดได้**

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งริบทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิด แต่แม้คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุด ให้เลขาธิการมีอำนาจเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินดังกล่าวจนกว่าคดีถึงที่สุด หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๕ เพื่อประโยชน์ในการร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินตามมาตรา ๘๔ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินนั้น ในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ทรัพย์สินนั้นมา หรือมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดแล้วแต่ว่ามูลค่าในขณะใดจะมากกว่ากัน และขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสั่งให้ชำระเงินหรือสั่งให้ริบทรัพย์สินอื่นของผู้กระทำความผิดแทนตามมูลค่าดังกล่าว **ภายในเวลาที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนดได้**

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งริบทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิด แต่แม้คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุด ให้เลขาธิการมีอำนาจเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินดังกล่าวจนกว่าคดีถึงที่สุด หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

มาตรา ๘๖

“มาตรา ๘๖ ในกรณีที่มีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองถึงที่สุดให้ยกฟ้องด้วยเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ถ้าผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่อยู่ และยังมีได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ก็ให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และถ้าในระหว่างหยุดปฏิบัติหน้าที่มีได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ก็ให้มีสิทธิได้รับเสมือนหนึ่งผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปก่อนที่จะมีคำพิพากษา การจ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ให้จ่ายจนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๘๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๖ ในกรณีที่มีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองถึงที่สุดให้ยกฟ้องด้วยเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ **ถ้าผู้นั้น**หยุดปฏิบัติหน้าที่อยู่ และยังมีได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ก็ให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และถ้าในระหว่างหยุดปฏิบัติหน้าที่มีได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ก็ให้มีสิทธิได้รับเสมือนหนึ่งผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปก่อนที่จะมีคำพิพากษา การจ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ให้จ่ายจนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวหา ความในร่างมาตรานี้อาจไม่ครอบคลุมถึงกรณีที่ กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากร่างมาตรา ๔ บัญญัติข้อยกเว้นว่า “ผู้ดำรงตำแหน่ง ในองค์กรอิสระ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ และผู้ว่าการ ตรวจเงินแผ่นดิน ยกเว้นคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา กำหนดไว้ในร่างมาตราใด นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า กรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ร้ายแรง ผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๔ ซึ่งกำหนดให้ ประธานรัฐสภามีอำนาจเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระตามกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และในร่างมาตรา ๘๒ กำหนดให้ ผู้ถูกกล่าวหาต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมี คำพิพากษา

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีคำพิพากษายกฟ้องแล้วกรรมการ ป.ป.ช. ที่ถูกกล่าวหาควรมีสติในการได้รับเงินเดือน เงินประจำ ตำแหน่ง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด เสมือนหนึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น เสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของ ทั้งสองสภาหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการ ผู้ใดมีพฤติการณ์ร้ายแรง ผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง โดยยื่นต่อ ประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่าเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำ ตามที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระตาม กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้นำความ ในมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑ แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๖ ในกรณีที่มีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถึงที่สุดให้ยกฟ้อง **ตัวผู้**หยุดปฏิบัติหน้าที่อยู่ และยังมีได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ก็ให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และถ้าในระหว่างหยุดปฏิบัติหน้าที่มิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ก็ให้มีสิทธิได้รับเสมือนหนึ่งผู้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และถ้าในระหว่างหยุดปฏิบัติหน้าที่มิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ก็ให้มีสิทธิได้รับเสมือนหนึ่งผู้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา การจ่ายเงินเดือน เงินประจำ ตำแหน่ง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ให้จ่ายจนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง”

๒. แก้ไขร่างมาตรา ๔๔ เป็นต้นนี้

“มาตรา ๔๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการ ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามีความเห็นสมควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้นำความในมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงการเข้าชื่อกล่าวหากรรมการ และบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญา รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่กรรมการ เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ด้วย”

ส่วนที่ ๒ การดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

“ส่วนที่ ๒

การดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อเสนอสืบสวนที่ ๒ การดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๗

“มาตรา ๘๗ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและมีความเห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย

การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง และการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว

ให้นำความในมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการในศาลแทนได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตราใดกำหนดให้มีการตรวจสอบกรรมการ ป.ป.ช. ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การตรวจสอบกรรมการ ป.ป.ช. ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๔

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่ มาตรา ๕๖ (๒) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้คณะผู้ไต่สวนอิสระมีอำนาจเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยในกรณีผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเช่นกัน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๗ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๓ การดำเนินการกรณีฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญ

“ส่วนที่ ๓

การดำเนินการกรณีฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๓ การดำเนินการกรณีฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๘

“มาตรา ๘๘ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคสี่ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลัน และไม่ว่าในกรณีใด ผู้ใดจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้แจ้งมิได้

เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้ว่ามี การดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง จะพ้นจากความรับผิดชอบตามรัฐธรรมนูญเฉพาะเมื่อได้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้ดำเนินการสอบสวน

การสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. สอบสวนแล้วเห็นว่ามิใช่ ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยเร็ว และให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคสาม

ในกรณีจำเป็นและได้รับคำร้องขอ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งเช่นเดียวกับการคุ้มครองพยานตามมาตรา ๑๓๐”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่เมื่อความปรากฏต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐตามบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคสี่ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลัน และไม่ว่าในกรณีใด ผู้ใดจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้แจ้งมิได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๘ ในกรณีที่เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคสี่ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลัน และไม่ว่าในกรณีใด ผู้ใดจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้แจ้งมิได้

เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้ว่าการดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง จะพ้นจากความรับผิดชอบตามรัฐธรรมนูญเฉพาะเมื่อได้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้ดำเนินการสอบสวน

การสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. สอบสวนแล้วเห็นว่ามิมีมูล ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยเร็ว และให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคสาม

ในกรณีจำเป็นและได้รับคำร้องขอ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งเช่นเดียวกับการคุ้มครองพยานตามมาตรา ๑๓๐”

มาตรา ๘๘

“มาตรา ๘๘ การเรียกเงินคืนกรณีฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในยี่สิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิวาทพงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สอบถามว่า ร่างมาตรา ๕๕ (๒) กำหนดห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินสิบปีนับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา จึงควรแก้ไขความในร่างมาตรา ๕๕ โดยกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการตามร่างมาตรา ๘๘ ได้แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินสิบปี หรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๘๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๘ การเรียกเงินคืนกรณีฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในยี่สิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณนั้น ทั้งนี้ มิให้นำมาตรา ๕๕ (๒) มาใช้บังคับกับการดำเนินการตามมาตรานี้” และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการปรับปรุงความในร่างมาตรา ๕๕ ให้สอดคล้องกับร่างมาตรานี้ด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๘๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๘ การเรียกเงินคืนกรณีฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในยี่สิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณนั้น ทั้งนี้ มิให้นำมาตรา ๕๕ (๒) มาใช้บังคับกับการดำเนินการตามมาตรานี้”

หมวด ๔ การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

“หมวด ๔

การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๔ การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๐

“มาตรา ๙๐ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นตามมาตรา ๗๑ และเห็นว่าการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจจะเกิดความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนต่อไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว ถ้าต่อมาผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็วเพื่อดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหากลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นเวลาหกเดือนหรือจนกว่าจะได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันที่แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา และ มีอำนาจสั่งการตามวรรคสองได้

ความในมาตรานี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะดำเนินการตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหา

ความในมาตรานี้ไม่ใช่บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ ควรใช้คำว่า “เจ้าพนักงานของรัฐ” แทนคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” เพื่อให้สอดคล้องกับบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานของรัฐ”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๙๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๐ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นตามมาตรา ๗๑ และเห็นว่าการให้ เจ้าพนักงานที่ เจ้าพนักงานของรัฐผู้ถูกกล่าวหา ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจจะเกิดความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนต่อไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว ถ้าต่อมาผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็วเพื่อดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหากลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นเวลาหกเดือนหรือจนกว่าจะได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันที่แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา และ มีอำนาจสั่งการตามวรรคสองได้

ความในมาตรานี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐที่จะดำเนินการตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐที่เป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๐ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นตามมาตรา ๗๑ และเห็นว่าการให้เจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ถูกกล่าวหา ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจเกิดความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนต่อไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว ถ้าต่อมามีผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็วเพื่อดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหา กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นเวลาหกเดือนหรือจนกว่าจะได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกเดือน นับแต่วันที่แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา และ มีอำนาจสั่งการตามวรรคสองได้

ความในมาตรานี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐที่จะดำเนินการตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐที่เป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ”

มาตรา ๙๑

“มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวัน เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๔๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๒

“มาตรา ๔๒ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งสำนวนการไต่สวนให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งผู้ถูกกล่าวหาให้ไปรายงานตัวต่ออัยการสูงสุดตามวันเวลาที่กำหนด

หากผู้ถูกกล่าวหาไม่ไปรายงานตัวตามกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามมาตรา ๓๘ ต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๔๒ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๑ การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

“ส่วนที่ ๑

การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขชื่อส่วนที่ ๑ การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นดังนี้ “ส่วนที่ ๑ การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๑ การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นดังนี้ “ส่วนที่ ๑ การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐ”

มาตรา ๔๓

“มาตรา ๔๓ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญา ตามมาตรา ๔๑ให้อัยการสูงสุดพิจารณาเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๘ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๘ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐด้วยโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๓ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญา ตามมาตรา ๔๑ให้อัยการสูงสุดพิจารณาเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๘ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๘๔

“มาตรา ๘๔ เมื่อศาลที่มีเขตอำนาจพิพากษาในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ตามสำนวนที่ได้รับจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ถ้าอัยการสูงสุดจะไม่อุทธรณ์หรือฎีกา ให้อัยการสูงสุดหารือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อน ในกรณีที่มีความเห็นต่างกันและไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้อัยการสูงสุดพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ และชี้แจงเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

เมื่ออัยการสูงสุดฟ้องคดีตามวรรคหนึ่งแล้ว จะถอนฟ้องมิได้ เว้นแต่จะได้รับการร้องขอจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมสมควรถอนฟ้องตามที่ขอ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๕

“มาตรา ๘๕ ในการดำเนินคดีหากผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุดในขณะกระทำความผิดหรือขณะที่ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเอง

ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการทหารและเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร ให้อัยการสูงสุดเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลทหาร หรือจะมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ความในวรรคสอง เป็นเรื่องที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหารและเป็นเรื่องที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคสองออกทั้งวรรค และเพิ่มความในร่างมาตรา ๘๕/๑ ดังนี้

“มาตรา ๘๕/๑ ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการทหารและเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร ให้อัยการสูงสุดเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลทหาร หรือจะมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนก็ได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขร่างมาตรา ๘๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๕ ในการดำเนินคดีหากผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุดในขณะกระทำความผิดหรือขณะที่ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเอง

ในทหารต้นคดีที่ขผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการทหารและเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร ให้อัยการสูงสุดเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลทหาร หรือจะมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนก็ได้”

๒. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๙๕/๑ ดังนี้

“มาตรา ๙๕/๑ ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการทหารและเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร ให้อัยการสูงสุดเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร หรือจะมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนก็ได้”

ส่วนที่ ๒ การดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

“ส่วนที่ ๒

การดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๒ การดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นดังนี้ “ส่วนที่ ๒ การดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๒ การดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นดังนี้ “ส่วนที่ ๒ การดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐ”

มาตรา ๙๖

“มาตรา ๙๖ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหา ได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ ไว้แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น พิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี

กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งสำนวนการไต่สวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ โดยเร็ว โดยให้ยึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนหนึ่งของความเห็นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยในสำนวนการสอบสวนด้วย และเมื่อดำเนินการได้ผลประการใดแล้ว ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบผลการพิจารณา

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาส่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิด เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๔๖ แล้ว แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหา นั้น ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ในการส่งสำนวนการไต่สวนเพื่อดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ ประธานกรรมการ อาจมอบหมายให้เลขาธิการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๗

“มาตรา ๙๗ ในการพิจารณาลงโทษทางวินัยตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนมีพยานหลักฐานอันแสดงได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหาหรือกระทำความผิดในฐานความผิดที่แตกต่างจากที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ยื่นคำร้องพร้อมเอกสารและพยานหลักฐานต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาทบทวนมตินั้นได้

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ในการพิจารณาทบทวนตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาพยานหลักฐานโดยละเอียด เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นประการใดให้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนทราบเพื่อดำเนินการต่อไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ควรแก้ไขความในวรรคหนึ่ง โดยใช้คำว่า “ยื่นหนังสือ” แทนคำว่า “ยื่นคำร้อง”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพิจารณา ทบทวนมติดตามวรรคหนึ่งและมีมติตามวรรคสองให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดด้วย

นางชิ่งสมน นีวาทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๙๖ วรรคสาม กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจ แต่งตั้งถอดถอน พิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจาก คณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่จำเป็นต้องกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพิจารณาทบทวนมติ ตามวรรคหนึ่งและมีมติตามวรรคสองภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา อย่างรอบคอบ และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในการพิจารณาลงโทษทางวินัยตาม คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนมีพยานหลักฐาน อันแสดงได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหาหรือกระทำความผิดในฐานความผิด ที่แตกต่างจากที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ยื่นต่อผู้ซึ่งมีหนังสือพร้อม เอกสารและพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอให้พิจารณาทบทวนมตินั้นได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๗ ในการพิจารณาลงโทษทางวินัยตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนมีพยานหลักฐานอันแสดงได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหาหรือกระทำความผิดในฐานความผิดที่แตกต่างจากที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ยื่นคำร้องให้มีหนังสือพร้อมเอกสารและพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอให้พิจารณาทบทวนมตินั้นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ในการพิจารณาทบทวนตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาพยานหลักฐานโดยละเอียด เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นประการใดให้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนทราบเพื่อดำเนินการต่อไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

มาตรา ๙๘

“มาตรา ๙๘ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือผู้ใดไม่ดำเนินการตามมาตรา ๙๖ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจงใจปฏิบัติหน้าที่ขัดต่อกฎหมาย หรือกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือกระทำความผิดวินัยหรือผิดกฎหมาย ตามกฎหมายหรือระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่ง ไม่ดำเนินการทางวินัยหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควรหรือในกรณีจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสั่งให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือคณะกรรมการอื่น ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารรัฐวิสาหกิจ หรือผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไปก็ได้ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งความเห็นไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

นางชีนุสมน นิวาทพงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๙๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า “ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ใดละเลยไม่ดำเนินการตามมาตรา ๙๓ ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือกฎหมายตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๔๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๘ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือผู้ใดไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๖ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจงใจปฏิบัติหน้าที่ขัดต่อกฎหมาย หรือกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือ**หรือกระทำผิดวินัยหรือผิดกฎหมาย** ตามกฎหมายหรือระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา

ในกรณีที่**บุคคล**ตามวรรคหนึ่ง **ไม่ดำเนินการตามที่**หรือ**ในกรณีที่**คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควรหรือในกรณีจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะ**สั่งขอ**ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือคณะกรรมการอื่น ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารรัฐวิสาหกิจ หรือผู้แต่งตั้งกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไปก็ได้ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งความเห็นไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๘ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือผู้ใดไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๖ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจงใจปฏิบัติหน้าที่ขัดต่อกฎหมาย หรือกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง**หรือ**หรือ**หรือ**หรือ**ผิดวินัยหรือผิดกฎหมาย** ตามกฎหมายหรือระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา

ในกรณีที่**บุคคล**ตามวรรคหนึ่ง **ไม่ดำเนินการตามที่**หรือ**ในกรณีที่**คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควรหรือในกรณีจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะ**สั่งขอ**ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือคณะกรรมการอื่น ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารรัฐวิสาหกิจ หรือผู้แต่งตั้งกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไปก็ได้ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งความเห็นไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๙๙

“มาตรา ๙๙ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหน้าคดีไปฟ้องต่อศาลปกครอง เพราะถูกลงโทษตามมาตรา ๙๖ ให้ศาลปกครองมีคำสั่งเรียกให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวสุจิตตา มโหธร อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๙๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๙ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหน้าคดีไปฟ้องต่อศาลปกครอง เพราะถูกลงโทษตามมาตรา ๙๖ ให้ศาลปกครองมีคำสั่งเรียกให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๙๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๙ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหน้าคดีไปฟ้องต่อศาลปกครอง เพราะถูกลงโทษตามมาตรา ๙๖ ให้ศาลปกครองมีคำสั่งเรียกให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีด้วย”

หมวด ๕ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน

“หมวด ๕

การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๕ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๑ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และการตรวจสอบ

“ส่วนที่ ๑

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และการตรวจสอบ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๑ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และการตรวจสอบ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๐

“มาตรา ๑๐๐ ในการดำเนินการตามมาตรา ๒๗ (๓) อย่างน้อยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ที่มีอยู่จริงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

- (๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๔) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป

(๕) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป

(๖) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ อัยการสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป

(๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

(๘) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

(๙) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

คู่สมรสตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ที่มีอยู่จริง” ในวรรคหนึ่ง มีที่มาอย่างไร

นางชิ้นสุนัน นิเวทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๓๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ใช้ความว่า “คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ที่มีอยู่จริง” เช่นกัน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในการดำเนินการตามมาตรา ๒๗ (๓) อย่างน้อยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ **ที่มีอยู่จริง**ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.” และแก้ไขความใน (๖) เป็นดังนี้ “(๖) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ **อัยการสูงสุด** ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป”

พลเอก อภิภูธร เจริญพานิช กรรมการ กล่าวว่ ความในร่างมาตรานี้อาจไม่ครอบคลุมถึงบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าสำนักตุลาการทหาร

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นว่าควรให้บุคคลใดยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินแล้วก็มีอำนาจกำหนดให้บุคคลนั้นยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๕) เป็นดังนี้ “(๕) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาศาลปกครองขึ้นต้นขึ้นไป”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๐ ในการดำเนินการตามมาตรา ๒๗ (๓) อย่างน้อยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ **ที่มีอยู่จริง**ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

- (๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- (๔) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่
อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป
- (๕) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี
ปกครอง ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป
- (๖) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ **ชั้นที่ ๓๖** ซึ่งดำรง
ตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป
- (๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
- (๘) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
- (๙) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่
คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด
- คู่สมรสตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย”

มาตรา ๑๐๑

“มาตรา ๑๐๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส
และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด
โดยให้นำความในวรรคสองของมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๒

“มาตรา ๑๐๒ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดต้องยื่นบัญชีทรัพย์สิน
และหนี้สินตามมาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๐๑ แล้ว ให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป และให้แจ้ง
ให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๓

“มาตรา ๑๐๓ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นพร้อมหลักฐาน
ที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งหลักฐานการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปี
ภาษีที่ผ่านมา โดยในกรณียื่นเป็นเอกสารผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชี
ทรัพย์สินและหนี้สิน และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบ

บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย ทั้งนี้ ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการ ให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และให้รวมถึงทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมด้วย

หลักเกณฑ์ ระยะเวลา การขยายระยะเวลา วิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด โดยอาจกำหนดให้ยื่นด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ การกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงวิวัฒนาการของเทคโนโลยี และกำหนดให้สอดคล้องกับการใช้อิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้เอกสารได้ด้วย ระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นตามกำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๐ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง

(๒) ตำแหน่งอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด นอกจาก (๑) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และทุกห้าปีที่ตลอดเวลายังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีตาม (๑) ถ้าพ้นจากตำแหน่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งใหม่ภายในหนึ่งเดือน ผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน

ในกรณีตาม (๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “หลักเกณฑ์ ระยะเวลา การขยายระยะเวลา วิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. **ประกาศ**กำหนด โดยอาจกำหนดให้ยื่นด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ การกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงวิวัฒนาการของเทคโนโลยี และกำหนดให้สอดคล้องกับการใช้อิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้เอกสารได้ด้วย ระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า หลักการที่บัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองมีหลักการที่ขัดแย้งกัน เนื่องจากบทบัญญัติในวรรคหนึ่งกำหนดให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า แต่บทบัญญัติในวรรคสองกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ระยะเวลา การขยายระยะเวลา วิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และหลักฐานประกอบ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เฉพาะกรณีที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นเอกสารเท่านั้นที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าตามที่บัญญัติในวรรคหนึ่ง

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... สอบถามว่า ความว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ที่บัญญัติใน (๒) ของวรรคสาม เป็นบทบัญญัติที่ถูกต้องหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๒) ของวรรคสาม เป็นดังนี้ “(๒) ตำแหน่งอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด นอกจาก (๑) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากการเป็น **เจ้าหน้าที่** เจ้าพนักงานของรัฐ และทุกห้าปีที่ตลอดเวลายังดำรงตำแหน่งเป็น **เจ้าหน้าที่** เจ้าพนักงานของรัฐ”

และเสนอแก้ไขความในวรรคห้า เป็นต้นว่า “ในกรณีตาม (๑) (๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน”

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า กรณีที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามร่างมาตรา ๑๐๐ ควรกำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินสองครั้ง ดังนี้ ครั้งที่หนึ่งเมื่อเข้ารับตำแหน่ง และครั้งที่สองเมื่อพ้นจากตำแหน่ง ส่วนกรณีที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ นอกจากจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อเข้ารับตำแหน่งและหลังพ้นจากตำแหน่งแล้ว ควรกำหนดให้ยื่นทุกห้าปีตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะกำหนดให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินซึ่งพ้นจากตำแหน่งเดิมแล้วได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่จะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าว ซึ่งแตกต่างจากหลักการที่บัญญัติในวรรคสี่ กรณีที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม มาตรา ๑๐๐ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น หากพ้นจากตำแหน่งแต่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิม หรือตำแหน่งใหม่ภายในหนึ่งเดือน ผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ อย่างไรก็ตาม กำหนดระยะเวลากรณีที่พ้นจากตำแหน่งแต่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งใหม่ภายในหนึ่งเดือน คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีความมุ่งหมายอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น รัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อเข้ารับตำแหน่งและหลังพ้นจากตำแหน่ง แต่ปรากฏว่าเมื่อมีการปรับคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีผู้นั้นอาจพ้นจากความป็นรัฐมนตรีในกระทรวงหนึ่งแต่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในอีกกระทรวงหนึ่ง การกำหนดให้ผู้นั้นมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่งใหม่อาจเป็นการสร้างภาระให้แก่รัฐมนตรีคนดังกล่าวเกินความจำเป็น ดังนั้น หลักการที่บัญญัติในวรรคสี่ กรณีที่พ้นจากตำแหน่งหนึ่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิม หรือตำแหน่งใหม่ภายในหนึ่งเดือน ผู้นั้นยังคงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินภายหลังจากตำแหน่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่แล้ว ดังนั้น บทบัญญัติในวรรคสี่จึงบัญญัติยกเว้นว่า บุคคลดังกล่าวไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินสำหรับการได้รับตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งใหม่

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า การพิจารณาความเหมาะสมในการบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อใดนั้นคณะกรรมการควรคำนึงถึงแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่มีผู้ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย เนื่องจาก การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นการยื่นเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในบัญชีแสดงรายการบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หากกฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่งและหลังพ้นจากตำแหน่ง อาจเป็นการสร้างภาระให้แก่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ในการดำเนินการตรวจสอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน และในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. จะไม่สามารถตรวจสอบได้ครบทุกตำแหน่ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ในทางปฏิบัติคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อดำเนินการตรวจสอบได้อยู่แล้ว ดังนั้น เสนอแก้ไขความในวรรคสี่ เป็นดังนี้ “ในกรณีตาม (๑) ถ้าพ้นจากตำแหน่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งใหม่ภายในหนึ่งเดือน ผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน”

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในขณะที่เข้ารับตำแหน่งและหลังพ้นจากตำแหน่ง เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้น และในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินพ้นจากตำแหน่งเดิมแต่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นภายในหนึ่งเดือน หากทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสามารถยื่นยันบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ในขณะที่เข้ารับตำแหน่งเดิมได้ หรือกรณีที่บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมีการเปลี่ยนแปลง เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสามารถยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อแสดงถึงการได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือการมีหนี้สินเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดหลักการใหม่โดยให้เจ้าพนักงานของรัฐทุกตำแหน่ง มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง และยื่นทุกห้าปีตลอดเวลาที่ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐ

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในเรื่องให้เจ้าพนักงานของรัฐมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินบัญญัติอยู่ในร่างมาตรา ๑๒๙

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... สอบถามว่า หลักการในเรื่องการกำหนดให้เจ้าพนักงานของรัฐมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ควรกำหนดให้ยื่นทุกห้าปีตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐ หรือควรกำหนดให้ยื่นเมื่อได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินโดยแบ่งออกเป็นสามช่วง ดังนี้ (๑) เมื่อเข้ารับตำแหน่ง (๒) ทุกสามปีตลอดเวลาที่ดำรงตำแหน่ง และ (๓) เมื่อพ้นจากตำแหน่ง ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ขยายระยะเวลาในช่วงที่สองเป็นทุกห้าปีตลอดเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เหตุผลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอบทบัญญัติในเรื่องกรอบระยะเวลาการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในช่วง

ที่สองโดยให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทุกสามปีตลอดเวลาที่ดำรงตำแหน่ง เนื่องจากเห็นว่าตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานของรัฐบางตำแหน่งเป็นตำแหน่งในทางบริหารซึ่งอาจได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีอาจได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง จึงกำหนดระยะเวลาสามปีเป็นเกณฑ์ในการกำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในระหว่างที่ดำรงตำแหน่ง เพื่อดำเนินการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อเข้ารับตำแหน่ง หลังพ้นจากตำแหน่ง และเมื่อพ้นจากตำแหน่งหนึ่งปีเท่านั้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม (๒) เป็นดังนี้ “(๒) ตำแหน่งอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด นอกจาก (๑) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ที่เจ้าพนักงานของรัฐ และทุกห้าสามปีที่ตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่เจ้าพนักงานของรัฐ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๓ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นพร้อมหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งหลักฐานการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยในกรณียื่นเป็นเอกสารผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย ทั้งนี้ ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการ ให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และให้รวมถึงทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมด้วย

หลักเกณฑ์ ระยะเวลา การขยายระยะเวลา วิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด โดยอาจกำหนดให้ยื่นด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ การกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงวิวัฒนาการของเทคโนโลยี และกำหนดให้สอดคล้องกับการใช้อิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้เอกสารได้ด้วย ระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นตามกำหนด ดังต่อไปนี้

- (๑) ตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๐ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง
- (๒) ตำแหน่งอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด นอกจาก (๑) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ที่เจ้าพนักงานของรัฐ และทุกห้าสามปีที่ตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่เจ้าพนักงานของรัฐ

ในกรณีตาม (๑) ถ้าพ้นจากตำแหน่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งใหม่ภายในหนึ่งเดือน ผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน

ในกรณีตาม (๑) (๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน”

มาตรา ๑๐๔

“มาตรา ๑๐๔ เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยแพร่ข้อมูลโดยสรุปเกี่ยวกับจำนวนทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ตั้งของทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๐ (๑) เฉพาะนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา และมาตรา ๑๐๐ (๒) และ (๓) รวมทั้งของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าว ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว ข้อมูลโดยสรุปดังกล่าวต้องไม่ระบุถึงรายละเอียดทางทะเบียนของทรัพย์สินหรือข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นหรือที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูลได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๐๔ เป็นดังนี้ “เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยแพร่ข้อมูลโดยสรุปเกี่ยวกับจำนวนทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ตั้งของทรัพย์สิน ของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๐ (๑) เฉพาะนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา และมาตรา ๑๐๐ (๒) และ (๓) รวมทั้งของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าว ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว ข้อมูลโดยสรุปดังกล่าวต้องไม่ระบุถึงรายละเอียดทางทะเบียนของทรัพย์สินหรือข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นหรือที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูลได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๐๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๔ เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยแพร่ข้อมูลโดยสรุปเกี่ยวกับจำนวนทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ตั้งของทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๐ (๑) เฉพาะนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา และมาตรา ๑๐๐ (๒) และ (๓) รวมทั้งของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าว ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว ข้อมูลโดยสรุปดังกล่าวต้องไม่ระบุถึงรายละเอียดทางทะเบียนของทรัพย์สินหรือข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นหรือที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูลได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

มาตรา ๑๐๕

“มาตรา ๑๐๕ เมื่อมีการแต่งตั้งหรือสั่งให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในหน่วยงานใด ให้หัวหน้าหน่วยงานนั้นแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้ง หรือสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง”

ประเด็นการพิจารณา

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ สอบถามว่า ความว่า “หัวหน้าหน่วยงาน” หมายถึงผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือหมายความรวมถึงผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานที่มีหน้าที่แจ้งให้

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ กรณีที่มีการแต่งตั้งหรือสั่งให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งด้วยหรือไม่ และบทบัญญัติในร่างมาตรานี้นำไปใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งอธิบดี หรือการให้อธิบดีพ้นจากตำแหน่ง เป็นหน้าที่ของปลัดกระทรวงที่จะต้องดำเนินการแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ส่วนกรณีที่มีการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง หรือให้ปลัดกระทรวงพ้นจากตำแหน่ง เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่กำกับดูแลเป็นผู้มีหน้าที่แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

นางชีนสุมน นิเวศพงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนั้น กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลของเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับล่างที่ได้รับแต่งตั้งหรือพ้นจากตำแหน่งเท่านั้น ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น การใช้คำว่า “บุคคล” ในร่างมาตรานี้ จึงเป็นคำที่มีความหมายกว้างกว่าที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้นำเสนอในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับที่เสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งหรือพ้นจากตำแหน่งนั้นเป็นผู้ที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นต้น ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการแจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนตำแหน่งที่มาจากการแต่งตั้งโดยตรง เช่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น เป็นต้น ให้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นในการแจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๐๕ เป็นดังนี้ “เมื่อมีการแต่งตั้งหรือสั่งให้บุคคลเจ้าพนักงานของรัฐพ้นจากตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในหน่วยงานใด ให้หัวหน้าหน่วยงานนั้นแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้ง หรือสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีของเจ้าพนักงานของรัฐที่ได้รับเลือกตั้ง ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะเป็นผู้แจ้ง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕ เมื่อมีการแต่งตั้งหรือสั่งให้บุคคลเจ้าพนักงานของรัฐพ้นจากตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในหน่วยงานใด ให้หัวหน้าหน่วยงานนั้นแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้ง หรือสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีของเจ้าพนักงานของรัฐที่ได้รับเลือกตั้ง ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะเป็นผู้แจ้ง”

มาตรา ๑๐๖

“มาตรา ๑๐๖ บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่มีผู้ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้สำนักงาน จัดให้มีมาตรการป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงข้อความหรือเอกสารได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๗

“มาตรา ๑๐๗ ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามเวลาที่กำหนด ให้สำนักงานมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบโดยทางไปรษณีย์ตอบรับหรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมทั้งกำหนดเวลาที่ขยายให้ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เมื่อครบกำหนดดังกล่าวแล้วถ้าผู้นั้นยังไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้สำนักงานเสนอเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไป

เมื่อปรากฏว่าบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือเอกสารประกอบที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่งไม่ครบถ้วนหรือมีข้อมูลคลาดเคลื่อน และไม่มีพฤติการณ์อันเชื่อได้ว่ามีเจตนาปกปิดทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้เลขาธิการแจ้งให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการให้ครบถ้วนหรือถูกต้องภายในระยะเวลาที่เลขาธิการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๘

“มาตรา ๑๐๘ ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งแรก และเมื่อมีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินครั้งต่อ ๆ ไป ให้ตรวจสอบถึงความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินด้วย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานใต้สวน ดำเนินการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งก่อนเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาก็ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลาที่จะต้องตรวจสอบให้แล้วเสร็จ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๙

“มาตรา ๑๐๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐๔ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ในกรณีที่มีการเปิดเผยผลการตรวจสอบว่าไม่พบเหตุผิดปกติ การเปิดเผยเช่นนั้นไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบเพิ่มเติมในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยของความถูกต้องหรือความมีอยู่จริงขึ้นในภายหลัง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในเรื่องการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีความมุ่งหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยแพร่ผลการตรวจสอบว่าบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้มีหน้าที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความผิดปกติหรือไม่ ไม่ใช่การเปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือที่ตั้งของทรัพย์สิน

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ได้กำหนดเงื่อนไขในเรื่องการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและผลการตรวจสอบไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากบทบัญญัติในร่างมาตราที่ใช้บังคับกับเจ้าพนักงานของรัฐทั่วไปที่ไม่ใช่ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวข้างต้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐๔ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยแพร่ผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป การเปิดเผยดังกล่าวให้เปิดเผยว่าผิดปกติหรือไม่”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๐๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐๔ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยแพร่ผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป การเปิดเผยดังกล่าวให้เปิดเผยว่าผิดปกติหรือไม่ .

ในกรณีที่มีการเปิดเผยผลการตรวจสอบว่าไม่พบเหตุผิดปกติ การเปิดเผยเช่นนั้นไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบเพิ่มเติมในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยของความถูกต้องหรือความมีอยู่จริงขึ้นในภายหลัง”

มาตรา ๑๑๐

“มาตรา ๑๑๐ ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอให้หน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันการเงิน หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความถูกต้องหรือความมีอยู่จริงตามที่ปรากฏในรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือทรัพย์สินหรือหนี้สินอื่นใดที่มีได้แจ้งไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และแจ้งผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยมีให้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามหน่วยงานใดเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองมาใช้บังคับกับการแจ้งข้อมูลดังกล่าว”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า บทบัญญัติในร่างมาตรานี้ ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอให้หน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันการเงิน หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความถูกต้องหรือความมีอยู่จริง หรือควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันการเงิน หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความถูกต้องหรือความมีอยู่จริง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอส่งให้หน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันการเงิน หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความถูกต้องหรือความมีอยู่จริงตามที่ปรากฏในรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือทรัพย์สินหรือหนี้สินอื่นใดที่มีได้แจ้งไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และแจ้งผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยมีให้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามหน่วยงานใดเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองมาใช้บังคับกับการแจ้งข้อมูลดังกล่าว”

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... สอบถามว่า บทบัญญัติในร่างมาตรานี้ควรกำหนดหลักการเพื่อรองรับกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐอื่นดำเนินการแทนไว้ด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า อำนาจการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะต้องดำเนินการตรวจสอบด้วยตนเองไม่สามารถมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐอื่นดำเนินการแทนได้ เนื่องจากในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบกับหน่วยงานของรัฐอื่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เป็นต้น ไม่มีอำนาจในการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๐ ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอส่งให้หน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันการเงิน หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความถูกต้องหรือความมีอยู่จริงตามที่ปรากฏในรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือทรัพย์สินหรือหนี้สินอื่นใดที่มีได้แจ้งไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และแจ้งผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยมีให้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามหน่วยงานใดเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองมาใช้บังคับกับการแจ้งข้อมูลดังกล่าว”

มาตรา ๑๑๑

“มาตรา ๑๑๑ ในกรณีที่ผลการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินแล้วพบว่า มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๒

“มาตรา ๑๑๒ เมื่อปรากฏว่าผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมี

พฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้นั้นทราบและดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๐๐ (๑) (๒) และ (๓) ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย

(๒) กรณีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐรวมตลอดทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เสนอเรื่องต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาเพื่อวินิจฉัย

ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่งให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรานี้เป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งเดิมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กฎหมายกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในทุกตำแหน่งจะต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่บทบัญญัติในร่างมาตรานี้ได้กำหนดประเภทของบุคคลที่กระทำความผิดเกี่ยวกับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินโดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย และกลุ่มที่สองกรณีเป็นเจ้าพนักงานของรัฐให้เสนอเรื่องต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาเพื่อวินิจฉัย

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ สอบถามว่า บทบัญญัติในร่างมาตรานี้ครอบคลุมถึงการดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. และเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา เพื่อเป็นบทรองรับการดำเนินคดีในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นผู้ถูกกล่าวหา อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจของหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด” ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น ส่วนกรณีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการ ป.ป.ช. ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

นางชิ่งสุมน นิวาทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า กรณีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ร่างมาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ บัญญัติว่า “ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ผู้ช่วยพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน มีหน้าที่ยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

เพื่อตรวจสอบและเปิดเผยการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ในการตรวจสอบดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบแทนก็ได้ แต่เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลและเป็นการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์จะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบมิได้ ในการตรวจสอบและการเปิดเผยผลการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้สำหรับการตรวจสอบและการเปิดเผยผลการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ” ส่วนการดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ป.ป.ช. ร่างมาตรา ๑๕๔ วรรคสอง กำหนดให้นำบทบัญญัติในร่างมาตรา ๔๒ ในส่วนเกี่ยวกับการดำเนินคดีแก่กรรมการ ป.ป.ช. ในความผิดเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมาใช้บังคับด้วย โดยอนุโลม

ประธานกรรมการสอบถามว่า ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วยหรือไม่

นายอริคม อินทุพถิต ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓ (๖) บัญญัติว่า “คดีเกี่ยวกับการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีและเอกสารดังกล่าว ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๑๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๒ เมื่อปรากฏว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใด จงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน *ตมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้* หรือจงใจยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมี พฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้ง ข้อกล่าวหาให้ผู้นั้นทราบและดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๐๐ (๑) (๒) และ (๓) ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย

(๒) กรณีเป็น *เจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐรวมถึงสหพันธ์สหวิชาชีพ* อาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อวินิจฉัย

ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่งให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๖ มาใช้ บังคับด้วยโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๒ เมื่อปรากฏว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใด จงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน *ตมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้* หรือจงใจยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมี พฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้ง ข้อกล่าวหาให้ผู้นั้นทราบและดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๐๐ (๑) (๒) และ (๓) ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย

(๒) กรณีเป็นเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐฆตสอดทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เสนอเรื่องต่อศาลที่มีเขตอำนาจสืบสวนพิพดษวอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อวินิจฉัย

ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

ส่วนที่ ๒ การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ

“ส่วนที่ ๒

การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วนที่ ๒ การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๓

“มาตรา ๑๑๓ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะเพราะเหตุมีการกล่าวหาหรือเพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน

การกล่าวหา และการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การไต่สวน มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่จะมีการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในหมวดนี้”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “การกล่าวหา และการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การไต่สวน มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่จะมีการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในหมวดส่วนนี้”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะเพราะเหตุมีการกล่าวหา หรือเพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๓ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะเพราะเหตุมีการกล่าวหา หรือเพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน

การกล่าวหา และการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การไต่สวน มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่จะมีการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในพหุศาสตร์นี้”

มาตรา ๑๑๔

“มาตรา ๑๑๔ ในการไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยว่าผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของ บุคคลนั้น และดำเนินการอื่นใดเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมาประกอบการวินิจฉัย และในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ยื่น บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือยื่นต่อผู้บังคับบัญชาตาม มาตรา ๑๒๙ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำบัญชีทรัพย์สินมาพิจารณาเพื่อเทียบกับทรัพย์สินที่มีอยู่ ในขณะที่ดำเนินการไต่สวน ประกอบกับรายได้และรายจ่าย และการเสียภาษีเงินได้ของผู้นั้น และเพื่อ ประโยชน์แห่งการนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหา ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตาม รายการและภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ไม่ว่าผู้นั้นจะได้เคยยื่นบัญชีทรัพย์สินและ หนี้สินมาก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม

ระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันแต่ไม่เกินหกสิบวัน

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนตามวรรคหนึ่งแล้ว แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะถึงแก่ความตาย ก็ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบต่อไป แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย

ในการนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจจ้างที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบหาข้อมูล เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สิน และการดำเนินคดีในการติดตามทรัพย์สินในต่างประเทศได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า ความว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจจ้างที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สิน” ในวรรคสี่ หมายความว่ารวมถึงการประเมินราคาด้วยหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในการ ตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สิน ในทางปฏิบัติจะต้องมีการประเมินราคาของทรัพย์สินเพื่อให้ ทราบมูลค่าของทรัพย์สินที่จะดำเนินการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินว่ามีมูลค่าจำนวนเท่าใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ตรวจสอบหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สิน” ในวรรคสี่ มีความหมายครอบคลุมถึงการประเมินราคาทรัพย์สินด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๕

“มาตรา ๑๑๕ เมื่อผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งข้อกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติแล้วให้ผู้ถูกกล่าวหา มีหน้าที่ พิสูจน์หรือแสดงที่มาของรายได้หรือทรัพย์สินของตน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๖

“มาตรา ๑๑๖ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวนแล้วและมีความเห็นว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสาร พยานหลักฐาน และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีมติ เพื่อให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินนั้นรวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ โดยให้นำมาตรา ๘๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๘๕ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการคำนวณราคาทรัพย์สินตามมูลค่า

ประธานกรรมการสอบถามว่า การดำเนินคดีแก่กรรมการ ป.ป.ช. ในความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติบัญญัติไว้ในร่างมาตราใด และนำบทบัญญัติในร่างมาตรานี้ไปใช้บังคับโดยอนุโลมด้วยหรือไม่

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีแก่กรรมการ ป.ป.ช. ในความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติให้นำหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรานี้ไปใช้โดยอนุโลมด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๗

“มาตรา ๑๑๗ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีตามมาตรา ๑๑๖ แล้ว ให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ผู้ถูกกล่าวหาที่มีภาระการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้ศาลเห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ

การดำเนินคดีหรือการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ผู้ถูกกล่าวหาที่มีภาระการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้ศาลเห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกิดจาก **พฤติ** เป็นการร่ำรวยผิดปกติ”

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า บทบัญญัติในวรรคสองที่กำหนดหลักการในเรื่องภาระการพิสูจน์ซึ่งใช้กับการพิจารณาคดีในระบบกล่าวหา อาจเป็นการกำหนดบทบัญญัติที่ขัดต่อความมุ่งหมายของการดำเนินคดีทุจริตในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ใช้ระบบไต่สวน

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการในเรื่องภาระการพิสูจน์นำมาใช้บังคับเฉพาะกับการดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเท่านั้น โดยให้ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินมีภาระในการพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หลักการในเรื่องการกำหนดภาระการพิสูจน์ในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามที่บัญญัติในร่างมาตรานี้ บัญญัติเหมือนกับที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๘๑ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ในคดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินให้ผู้ถูกกล่าวหาภาระการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้ศาลเห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ”

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ สอบถามว่า ในอดีตการดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินศาลนำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เมื่อมีการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งเป็นการพิจารณาคดีในระบบไต่สวน จะเหมาะสมหรือไม่หากกำหนดให้เป็นหน้าที่ของศาลในการแสวงหาข้อเท็จจริงไม่ใช่กำหนดให้เป็นภาระการพิสูจน์ของผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินดังที่กำหนดในวรรคสอง

นายอริศม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๘ บัญญัติว่า

“มาตรา ๔๘ ผู้ใดกล่าวอ้างโต้แย้งว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์ต่อศาล

ถ้าผู้มิภาระการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีผู้ที่กล่าวอ้างโต้แย้งเป็นทนายหรือผู้จัดการมรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์ของบุคคลดังกล่าวและพิจารณาพิพากษาตามที่เห็นว่าเป็นธรรม”

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ความในวรรคสองของร่างมาตรานี้ไม่ควรกำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาภาระในการพิสูจน์ว่าทรัพย์สินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ แต่ควรกำหนดให้ศาลเป็นผู้พิจารณาพยานหลักฐานว่าทรัพย์สินดังกล่าวได้มาโดยชอบหรือไม่ หากศาลพิจารณาเห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวได้มาโดยมิชอบก็ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติ

นายอริศม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดรองรับไว้แล้ว ดังนั้น ความในวรรคสองของร่างมาตรานี้จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้อีกก็ได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหลักฐานพิสูจน์ได้ว่าเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติได้มาจากการเล่นพนันในบ่อนการพนัน ศาลจะเชื่อหรือไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวได้มาโดยชอบ

นายอธิคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หากผู้ถูกกล่าวหา มีหลักฐานพิสูจน์ต่อศาลได้ว่าเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกกล่าวหาว่ารั่วไหลผิดปกติได้มาจากการเล่นพนันในบ่อน การพนัน ศาลก็น่าจะเชื่อว่าเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวไม่ใช่ทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบ

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีดังกล่าวผู้ถูกกล่าวหาอาจทำพยานหลักฐานปลอมว่าเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกกล่าวหาว่ารั่วไหลผิดปกติได้มาจากบ่อนการพนันก็ได้ นอกจากนี้ แม้ในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จะกำหนดภาระการพิสูจน์กรณีทรัพย์สินมิได้เกิดจากการรั่วไหลผิดปกติไว้แล้ว ก็ตาม แต่เพื่อความในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้สอดคล้องกับความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงควรคงความในวรรคสองของร่างมาตรานี้ไว้เช่นเดิม

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การกำหนดภาระการพิสูจน์ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการรั่วไหลผิดปกติของผู้ถูกกล่าวหา มีการกำหนดมาตั้งแต่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๗ ดังนี้

“มาตรา ๑๑๗ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีตามมาตรา ๑๑๖ แล้ว ให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ผู้ถูกกล่าวหาที่มีภาระการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้ศาลเห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกิดจากเหตุเป็นการรั่วไหลผิดปกติ

การดำเนินคดีหรือการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล”

มาตรา ๑๑๘

“มาตรา ๑๑๘ ในกรณีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้องให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะรั่วไหลผิดปกติ ให้รับทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ให้นำความในมาตรา ๘๓ มาใช้บังคับกับกรณีรั่วไหลผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติด้วย

ในกรณีที่อัยการสูงสุดยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๑๑๗ สำหรับบุคคลอื่นที่มีชื่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ในฐานะเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีสำหรับบุคคลดังกล่าวได้ด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้องให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

นางชีนุสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จะใช้คำว่า “ประทับรับฟ้อง”

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดความในวรรคสามจึงกำหนดคำว่า “หรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” ไว้ด้วย

นางชีนุสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความว่า “หรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” ในวรรคสาม เป็นข้อความที่คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สันนิษฐาน

ประธานกรรมการเสนอตัดคำว่า “หรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ” ในวรรคสาม ออก และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประทับรับฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑๗ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๘ ในกรณีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑๗ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ ให้รับทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ให้นำความในมาตรา ๘๓ มาใช้บังคับกับกรณีร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติด้วย

ในกรณีที่อัยการสูงสุดยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๑๑๗ สำหรับบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ในฐานะเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีสำหรับบุคคลดังกล่าวได้ด้วย”

มาตรา ๑๑๙

“มาตรา ๑๑๙ ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลถึงที่สุดให้ยกคำร้องด้วยเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ไม่ได้ร่ำรวยผิดปกติตามที่ถูกกล่าวหา ให้นำความในมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๐

“มาตรา ๑๒๐ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐรั่วรัวย ผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการได้สวน เอกสาร พยานหลักฐาน และความเห็น ไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มมีมติ เพื่อให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่รั่วรัวยผิดปกติดกเป็นของแผ่นดินต่อไป โดยให้ นำบทบัญญัติมาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๘ และมาตรา ๑๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยัง ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่วินิจฉัย เพื่อสั่งลงโทษไล่ออกภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยให้ถือว่ากระทำการทุจริตในวงราชการ

ความในวรรคสองมิให้ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนและวินิจฉัยว่าข้าราชการดังกล่าวรั่วรัวยผิดปกติ ให้แจ้งให้ประธาน กรรมการแจ้งไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือ ประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ ฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ แล้วแต่กรณีต่อไป และในกรณีที่มีการสั่งให้พ้นจากราชการ ให้ถือว่าเป็นการ ให้พ้นจากราชการเพราะกระทำการทุจริตในวงราชการ

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิก สภาท้องถิ่น ให้ส่งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังปลัดกระทรวงมหาดไทยสำหรับ กรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับท้องถิ่นอื่น และให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือ ผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีสั่งถอดถอนจากตำแหน่งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และให้ถือว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำการทุจริตในวงราชการ

ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนตามวรรคสอง หรือปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือ ผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสี่มีอำนาจสั่งไล่ออกหรือถอดถอนได้โดยไม่ต้องสอบสวนหรือขอความเห็นชอบ จากองค์กรบริหารงานบุคคล”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนและวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐรั่วรัวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการได้สวน เอกสาร พยานหลักฐาน และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ มมีมติ เพื่อให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อขอให้ศาล สั่งให้ทรัพย์สินที่รั่วรัวยผิดปกติดกเป็นของแผ่นดินต่อไป โดยและให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๘ และมาตรา ๑๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

นอกจากนี้ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริหาร ท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น นสขหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ส่งคำวินิจฉัยพร้อมด้วย ข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังปลัดกระทรวงมหาดไทยสำหรับกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับ ท้องถิ่นอื่น และให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีสั่งถอดถอนจากตำแหน่ง ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำการทุจริตในวงราชการ”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งควรกำหนดยกเว้นกรณีตามร่างมาตรา ๑๕๔ ไปด้วย เพราะกรณีตามความในร่างมาตรา ๑๕๔ ต้องดำเนินการในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นางชิ้นสุมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในร่างมาตรานี้เป็นการดำเนินการกับเจ้าพนักงานของรัฐเท่านั้น ไม่รวมถึงการดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า ร่างมาตราใดที่กำหนดให้ดำเนินการกับเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. และกำหนดให้ฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นางชิ้นสุมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๕๔ กำหนดให้นำความในร่างมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ผู้ช่วยพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หัวหน้าพนักงานไตสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินด้วย โดยอนุโลม โดยร่างมาตรา ๔๒ จะกำหนดให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรา ๑๕๔ ไม่ได้กำหนดเรื่องการดำเนินการกรณีเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ร่ำรวยผิดปกติไปด้วย

นายวิษณุพล ฉิววรรณ เลขานุการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การดำเนินการกรณีเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ร่ำรวยผิดปกติ กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๕๕

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรา ๑๕๕ จะต้องกำหนดให้นำความในร่างมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม เพราะร่างมาตรา ๑๕๕ ยังไม่ได้กำหนดให้มีการดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลใด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๐ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและวินิจฉัยว่า เจ้าพนักงาน ของรัฐ ร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไตสวน เอกสาร พยานหลักฐาน และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มามีมติ เพื่อให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินต่อไป โดย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๘ และมาตรา ๑๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่วินิจฉัยเพื่อส่งลงโทษไล่ออกภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยให้ถือว่ากระทำการทุจริตในวงราชการ

ความในวรรคสองมิให้ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้สวนและวินิจฉัยว่าข้าราชการดังกล่าวร้ายผิดปกติ ให้แจ้งให้ประธานกรรมการแจ้งไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ แล้วแต่กรณีต่อไป และในกรณีที่มีการสั่งให้พ้นจากราชการ ให้ถือว่าเป็นการให้พ้นจากราชการเพราะกระทำการทุจริตในวงราชการ

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น **นสข**หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ส่งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังปลัดกระทรวงมหาดไทยสำหรับกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับท้องถิ่นอื่น และให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีสั่งถอดถอนจากตำแหน่งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำการทุจริตในวงราชการ

ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนตามวรรคสอง หรือปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสี่มีอำนาจสั่งไล่ออกหรือถอดถอนได้โดยไม่ต้องสอบสวนหรือขอความเห็นชอบจากองค์กรบริหารงานบุคคล”

มาตรา ๑๒๑

“มาตรา ๑๒๑ ในกรณีที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลให้ยกคำร้องขอด้วยเหตุที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ร้ายผิดปกติตามที่ถูกกล่าวหา และถ้าผู้ถูกกล่าวหาได้ถูกไล่ออกหรือถอดถอนตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสองหรือวรรคสี่ ให้ผู้บังคับบัญชา ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี สั่งเพิกถอนคำสั่งไล่ออกหรือถอดถอนโดยเร็ว และผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ที่พึงได้รับถ้ามิได้ถูกไล่ออกหรือถอดถอน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสาม การจะดำเนินการอย่างไรให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการ คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ในวรรคหนึ่งควรเพิ่มคำว่า “ถูก” ไว้หน้าคำว่า “ถอดถอน”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลให้ยกคำร้องขอด้วยเหตุที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ร้ายผิดปกติตามที่ถูกกล่าวหา และถ้าผู้ถูกกล่าวหาได้ถูกไล่ออกหรือถูกถอดถอนตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสองหรือวรรคสี่ ให้ผู้บังคับบัญชา ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี สั่งเพิกถอนคำสั่งไล่ออกหรือถอดถอนโดยเร็ว และผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ที่พึงได้รับถ้ามิได้ถูกไล่ออกหรือถูกถอดถอน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๒๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๑ ในกรณีที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลให้ยกคำร้องขอด้วยเหตุที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ร่ำรวยผิดปกติตามที่ถูกกล่าวหา และถ้าผู้ถูกกล่าวหาได้ถูกไล่ออกหรือถูกถอดถอนตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสองหรือวรรคสี่ ให้ผู้บังคับบัญชา ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีสั่งเพิกถอนคำสั่งไล่ออกหรือถอดถอนโดยเร็ว และผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ที่พึงได้รับถ้ามิได้ถูกไล่ออกหรือถูกถอดถอน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสาม การจะดำเนินการอย่างไรให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการ คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี กำหนด”

มาตรา ๑๒๒

“มาตรา ๑๒๒ ถ้าศาลที่มีเขตอำนาจมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ทรัพย์สินของผู้ใดถูกกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ตกเป็นของแผ่นดิน ให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา หากไม่สามารถบังคับเอาแก่ทรัพย์สินเหล่านั้นได้ทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ให้บังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของผู้ถูกกล่าวหาได้ภายในระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แต่ต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลถึงที่สุดแล้ว หากปรากฏว่ามีการโอนหรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินก่อนหรือหลังมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันเป็นเหตุให้ไม่สามารถบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินที่ถูกศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อเพิกถอนการโอนนั้นได้ หากไม่สามารถเพิกถอนการโอนนั้นได้เพราะเหตุแห่งการแปลงสภาพหรือเหตุอื่นให้ดำเนินการตามมาตรา ๘๕ โดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ถ้าศาลที่มีเขตอำนาจมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ทรัพย์สินของผู้ใดซึ่งถูกกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าร่ำรวยผิดปกติ หรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติตกเป็นของแผ่นดิน ให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา หากไม่สามารถบังคับเอาแก่ทรัพย์สินเหล่านั้นได้ทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ให้บังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของผู้ถูกกล่าวหาได้ภายในระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แต่ต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน” และสอบถามว่า ร่างมาตรา ๘๕ กำหนดเกี่ยวกับเรื่องใด

นางชีนุสมน นิวาทพงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๘๕ เป็นเรื่องการริบทรัพย์สินตามมูลค่า

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ อาจซ้ำซ้อนกับร่างมาตรา ๑๒๐ เพราะร่างมาตรา ๑๒๐ กำหนดให้นำความในร่างมาตรา ๘๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลมด้วย และสอบถามว่า ร่างมาตรา ๘๓ กำหนดเกี่ยวกับเรื่องใด

นางชีนุสมน นิวาทพงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๘๓ เป็นเรื่องการร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรา ๑๑๖ และร่างมาตรา ๑๒๐ มีการกำหนดให้นำความในร่างมาตรา ๘๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแล้ว ในร่างมาตรานี้จึงอาจไม่ต้องกำหนดไว้อีก

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๑๖ เป็นการดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ส่วนร่างมาตรา ๑๒๐ เป็นการดำเนินการกับเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งทั้งสองกรณีจะดำเนินการไต่สวนโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนร่างมาตรานี้เป็นเรื่องของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ซึ่งนำไปใช้กับกรณีตามร่างมาตรา ๑๑๖ และร่างมาตรา ๑๒๐ ด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๒ ถ้าศาลที่มีเขตอำนาจมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ทรัพย์สินของผู้ใดซึ่งถูกกล่าวหาที่ตนข่มขืน ๗/๗/๗/ มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติดกเป็นของแผ่นดินให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา หากไม่สามารถบังคับเอาแก่ทรัพย์สินเหล่านั้นได้ทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ให้บังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของผู้ถูกกล่าวหาได้ภายในระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แต่ต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่มามีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลถึงที่สุดแล้ว หากปรากฏว่ามีการโอนหรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินก่อนหรือหลังมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันเป็นเหตุให้ไม่สามารถบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินที่ถูกศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อเพิกถอนการโอนนั้นได้ หากไม่สามารถเพิกถอนการโอนนั้นได้เพราะเหตุแห่งการแปลงสภาพหรือเหตุอื่นให้ดำเนินการตามมาตรา ๘๕ โดยอนุโลม”

มาตรา ๑๒๓

“มาตรา ๑๒๓ ถ้าความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าร้ายผิดปกติ มีทรัพย์สินอื่นที่ร้ายผิดปกตินอกเหนือจากที่ศาลได้พิพากษาไปแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยว่าผู้นั้นร้ายผิดปกติและดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ แต่ต้องดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลภายในสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีแรก”

ประเด็นการพิจารณา

นายอธิคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ควรใช้ความว่า “ทรัพย์สินอื่นที่เกิดจากการร้ายผิดปกติ” แทนความว่า “ทรัพย์สินอื่นที่ร้ายผิดปกติ”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “ถ้าความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าผู้ซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าร้ายผิดปกติ มีทรัพย์สินอื่นที่เกิดจากการร้ายผิดปกตินอกเหนือจากที่ศาลได้พิพากษาไปแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยว่าผู้นั้นร้ายผิดปกติและดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ แต่ต้องดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลภายในสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีแรก”

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเคยพิจารณาและ

เห็นว่าหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา มีทรัพย์สินอื่นนอกเหนือจากที่ศาลได้พิพากษาแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการไต่สวนใหม่ตั้งแต่ต้น

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า หากเป็นกรณีตรวจสอบพบทรัพย์สินอื่นจากเหตุร้ายผิดปกติเดียวกันที่มีการดำเนินคดีในศาลแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจต้องใช้มาตรการในการติดตามทรัพย์สินคืน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ อาจไม่เป็นธรรมกับผู้ถูกกล่าวหา เพราะจะทำให้มีการดำเนินคดีเกี่ยวกับการรั่วไหลผิดปกติกับผู้ถูกกล่าวหาได้เป็นระยะเวลานานกว่าสิบปี และสอบถามว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกับความในร่างมาตรานี้หรือไม่

นางชีนุสมน นิวาทพงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเพิ่มขึ้นใหม่

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรานี้ออกทั้งมาตรา

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ สอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มีการกำหนดให้นำบทบัญญัติในหมวด ๕ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน ไปใช้บังคับกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยหรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๔๑ กำหนดให้นำบทบัญญัติในหมวด ๕ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน มาตรา ๑๐๓ ถึงมาตรา ๑๑๑ ไปใช้บังคับกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยอนุโลมด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๒๓ ออกทั้งมาตรา

หมวด ๖ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

“หมวด ๖

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๖ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๔

“มาตรา ๑๒๔ ในหมวดนี้ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรานี้ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตรา มาตรา ๑๒๔ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๒๔

“มาตรา ๑๒๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่เป็นสัญญาที่หน่วยงานของรัฐทำกับผู้รับบริการตามปกติในกิจการของหน่วยงานของรัฐนั้น

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนด

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาด ตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนด ในการกำหนดดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติให้ถูกต้องไว้ตามสมควรด้วย

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสหรือบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะดังกล่าวเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการอยู่ก่อนที่คู่สมรสหรือบิดาจะเข้าดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือในกรณีของบุตร เป็นการเข้ามีส่วนได้เสียตาม (๔) เพราะเป็นการประกอบอาชีพตามปกติ

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความใน (๑) เป็นดังนี้ “เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่เป็นสัญญาเกี่ยวกับการรับบริการสาธารณูปโภคที่หน่วยงานของรัฐทำกับผู้รับบริการตามปกติในกิจการของหน่วยงานของรัฐนั้น”

นางชื่นสมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งแจ้งว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นเช่นเดียวกับความใน (๑) ของร่างมาตรานี้

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐมีทั้งที่เป็นผู้ชายและผู้หญิง นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอตัดคำว่า “ด้วย” ใน (๓) ออก ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสหรือบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะดังกล่าว เป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการอยู่ก่อนที่คู่สมรสหรือบิดาหรือมารดาจะเข้าดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือในกรณีของบุตร เป็นการเข้ามีส่วนได้เสียตาม (๔) เพราะเป็นการประกอบอาชีพตามปกติ”

นอกจากนี้ แก้ไขความใน (๓) เป็นดังนี้ “รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ในการกำหนดดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติให้ถูกต้องไว้ตามสมควรด้วย”

ทั้งนี้ เหตุที่ต้องกำหนดข้อยกเว้นไว้ใน (๑) เพราะกังวลว่าความในหมวดนี้จะทำให้การทำสัญญาของหน่วยงานของรัฐที่ทำกับผู้รับบริการตามปกติในกิจการของหน่วยงานของรัฐ เช่น สัญญาให้บริการสาธารณูปโภค หรือสัญญาซื้อขาย เป็นต้น เป็นการกระทำที่ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมตามความในหมวดนี้ แต่หากกำหนดข้อยกเว้นดังกล่าวไว้ก็อาจกระทบต่อคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ ความใน (๑) อาจจะต้องตัดข้อยกเว้นออกทั้งหมด

นายอธิคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากความใน (๑) ไม่มีข้อยกเว้นก็จะหมายความว่า กรณีตามความใน (๑) ต้องเป็นไปอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ อาจกำหนดข้อยกเว้นใน (๑) ไว้ตามเดิม เพราะการกำหนดไว้เฉพาะสัญญาที่เกี่ยวกับการรับบริการสาธารณูปโภคอาจแคบเกินไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า การคงข้อยกเว้นตามความใน (๑) ไว้ในลักษณะดังกล่าวจะทำให้ความมุ่งหมายของความใน (๑) เปลี่ยนแปลงไป

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การตีความบทบัญญัติในหมวดนี้จะต้องเป็นไปตามความมุ่งหมายของหมวด ๖ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการทำสัญญาเกี่ยวกับการรับบริการสาธารณูปโภคที่หน่วยงานของรัฐทำกับผู้รับบริการตามปกติในกิจการของหน่วยงานของรัฐเป็นการกระทำตามปกติของหน่วยงานของรัฐซึ่งไม่อาจถือได้ว่าเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า การใช้คำว่า “เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์จากการนั้น” ใน (๑) จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดลักษณะดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของความผิดซึ่งอาจกระทบต่อคดีที่ค้างการพิจารณาอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น เสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง (๑) เป็นดังนี้ “เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี **เว้นแต่เป็นสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่ข้าพเจ้ารับบริหารตามปกติในทิศตวรรษของพันธุกรรมของสัตว์นั้น**”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง ใช้ความว่า “คู่สมรสตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส**กับคู่สมรสด้วย**”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๕ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี **เว้นแต่เป็นสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่ข้าพเจ้ารับบริหารตามปกติในทิศตวรรษของพันธุกรรมของสัตว์นั้น**

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ในการกำหนดดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติให้ถูกต้องไว้ตามสมควร**ด้วย**

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสหรือบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะดังกล่าว

เป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการอยู่ก่อนที่คู่สมรสหรือบิดาหรือมารดา จะเข้าดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือในกรณีของบุตร เป็นการเข้ามีส่วนได้เสียตาม (๔) เพราะเป็นการ ประกอบอาชีพตามปกติ

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส **ทัชเชืพรทท์ทือชองรัฐด้วย**

มาตรา ๑๒๖

“มาตรา ๑๒๖ ห้ามมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ผู้ดำรง ตำแหน่งในองค์กรอิสระ กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการใด ตามมาตรา ๑๒๕ (๔) ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ในระหว่างที่ผู้ใดต้องห้ามดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนเป็นรายเดือนเท่ากับ ครึ่งหนึ่งของเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งที่ได้รับครั้งสุดท้ายตลอดเวลาที่ต้องห้ามนั้น เว้นแต่เป็นกรณี ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ถ้ากลับเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือ ดำรงตำแหน่งระดับสูงใหม่ให้ส่งจ่ายเงินดังกล่าวตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่ง ระดับสูงนั้นนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรานี้นำไปใช้บังคับกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยหรือไม่

นายอธิคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในวรรคสอง ควรกำหนดให้ผู้ที่ถูกห้ามมิให้ดำเนินการตามร่างมาตรา ๑๒๕ (๔) วรรคสอง มีสิทธิได้รับเงินทดแทน เฉพาะกรณีที่มีการถูกห้ามนั้นเป็นเหตุให้ยากจนเหลือหนาทาน เพราะความในร่างมาตรานี้อาจจะเป็นการ กำหนดค่าตอบแทนให้กับบุคคลตามวรรคหนึ่งทุกคนที่พ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาถึงสองปี ซึ่งบุคคลตาม วรรคหนึ่งที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วก็ไม่ได้เข้าไปดำเนินการตามร่างมาตรา ๑๒๕ (๔) ทุกคน

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากประสงค์จะห้ามมิให้บุคคลตามความในวรรคหนึ่งดำเนินการ ตามร่างมาตรา ๑๒๕ (๔) ก็ควรจะต้องคำนึงถึงสิทธิที่บุคคลนั้นจะได้รับด้วย

นายภัทรธ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... สอบถามว่า โดยมารยาทบุคคลในวรรคหนึ่งก็ไม่ควรเข้าไปดำเนินการตามความในร่างมาตรา ๑๒๕ (๔) อยู่แล้ว จึงไม่ควรกำหนดให้บุคคลในวรรคหนึ่งได้รับค่าตอบแทนตามร่างมาตรานี้

ประธานกรรมการเสนอตัดวรรคสองออกทั้งหมด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๒๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๖ ห้ามมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนด ผู้ดำรง ตำแหน่งในองค์กรอิสระ กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการใด ตามมาตรา ๑๒๕ (๔) ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ในระหว่างที่ผู้ใดต้องห้ามดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนเป็นรายเดือน เท่ากับครึ่งหนึ่งของเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งที่ได้รับครั้งสุดท้ายตลอดเวลาที่ต้องห้ามนั้น เว้นแต่เป็นกรณีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ทัชเชืพรทท์ทือชองรัฐด้วย

ตัวแห่งทวงตราเมื่อหรือตัวแห่งระดับสูงใหม่ให้หรือตัวแห่งระดับสูงต่อเมื่อตัวที่ขึ้นต่อหรือ
ตัวแห่งทวงตราเมื่อหรือตัวแห่งระดับสูงนั้นนั้น”

มาตรา ๑๒๗

“มาตรา ๑๒๗ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณ
เป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ
ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
โดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน
หรือญาติที่ให้อุปการะเลี้ยงดู หรือศีลธรรมจรรยาตามฐานะตามรูป

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่คู่สมรสหรือบุตรของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้รับทรัพย์สิน หรือ
ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยโดยอนุโลม

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการ
เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๘

“มาตรา ๑๒๘ บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่
หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมาย
อาญาด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงกำหนดร่างมาตรานี้ไว้ในส่วนท้ายของหมวด ๖ การขัดกัน
ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความใน
ร่างมาตรานี้มีการกำหนดขึ้นครั้งแรกในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการตีความว่าการขัดกัน
ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “บรรดาความผิดที่การกระทำอันเป็น
การฝ่าฝืนบทบัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อ
ตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๘ บรรดาศักดิ์ที่การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิด ฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือศรัทธาต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา”

หมวด ๗ การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“หมวด ๗

การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๗ การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๙

“มาตรา ๑๒๙ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๔๑ มาตรา ๑๐๑ และ มาตรา ๑๕๔ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีได้มีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่ง ให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินสำหรับตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำเพียงตำแหน่งเดียว

บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ และให้ถือเป็นความลับในราชการที่จะเปิดเผยมิได้ เว้นแต่จะส่งมอบให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอ หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๑ หรือเมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใหม่ ให้หน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นสังกัดอยู่เดิมส่งมอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้นให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไปสังกัดใหม่ ทั้งนี้ ภายในสามเดือนนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นพ้นจากหน่วยงานของรัฐนั้น

ระยะเวลาการยื่น แบบรายการ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นและการเก็บรักษาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องคำนึงถึงการตรวจสอบได้ ความสะดวก และไม่สร้างภาระจนเกินจำเป็น ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะยกเว้นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จ้างมาเป็นการชั่วคราว หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบางประเภท ให้ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งก็ได้

ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหก”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ให้เจ้าพนักงานที่เจ้าพนักงานของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๔๑ มาตรา ๑๐๑ และ มาตรา ๑๕๔ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” และแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “บทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับกับเจ้าพนักงานที่เจ้าพนักงานของรัฐที่มีได้มีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าว ว่า ความในร่างมาตรานี้จะส่งผลให้ข้าราชการหรือเจ้าพนักงานของรัฐเป็นจำนวนมากจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน จึงควรกำหนดในบทเฉพาะกาลว่าการให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นต้องทำอะไร โดยอาจเริ่มต้นจากการให้ข้าราชการ หรือเจ้าพนักงานของรัฐที่ตำแหน่งเทียบเท่ากับระดับ ๘ เป็นผู้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินก่อน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าว ว่า ความในร่างมาตรานี้จะส่งผลกระทบต่อข้าราชการ หรือเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริตจำนวนมาก นอกจากนี้ ปัจจุบันสภานิติบัญญัติแห่งชาติอยู่ระหว่างการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... ซึ่งจะใช้บังคับกับข้าราชการหรือเจ้าพนักงานของรัฐทุกระดับอยู่แล้ว จึงอาจไม่จำเป็นต้องคงความในร่างมาตรา ๑๒๙ ไว้

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าว ว่า การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของข้าราชการ หรือเจ้าพนักงานของรัฐ ควรต้องทำและทำเป็นประจำ เพื่อเป็นการยืนยันว่าข้าราชการ หรือเจ้าพนักงานของรัฐมีทรัพย์สินเท่าใด อย่างไรก็ดี อาจจะมีปัญหาในทางปฏิบัติบ้างในระยะเริ่มแรกที่ทำให้มีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ในบางประเทศกำหนดให้ข้าราชการ หรือเจ้าพนักงานของรัฐต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินทุกปี โดยสร้างแบบรายงานที่ง่ายต่อการรายงานบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ทั้งนี้ ควรกำหนดให้การรายงานต้องสามารถทำได้โดยสะดวก ง่าย และยื่นผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในความเป็นจริงแล้วการรายงานบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ในปัจจุบันยังมีปัญหาอยู่มาก เช่น การประเมินราคา พระเครื่อง เครื่องประดับ ที่ดิน ซึ่งเป็นปัญหาแก่ผู้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นอย่างมาก

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าว ว่า ในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินควรต้องทำได้ง่าย เช่น กรณีที่ดินไม่ควรต้องประเมินราคา แต่ให้แจ้งว่ามีที่ดินจำนวนกี่แปลงและอยู่ที่ใด หรือจำนวนหุ้นมีเท่าใดและอยู่ในบริษัทใดโดยไม่จำเป็นต้องประเมินราคา ทั้งนี้ เห็นว่าเพื่อให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ควรนำความในร่างมาตรา ๑๒๙ ไปบัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาล

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคเจ็ด ดังนี้ “เพื่อมิให้เกิดภาระเกินสมควร ในการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งจะกำหนดการเริ่มใช้บังคับกับเจ้าพนักงานของรัฐแต่ละระดับ หรือแต่ละประเภท แตกต่างกันไปตามที่เห็นสมควรก็ได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๙ ให้เจ้าพนักงานที่เจ้าพนักงานของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๔๑ มาตรา ๑๐๑ และ มาตรา ๑๕๔ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ไม่ใช่บังคับกับเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐที่มีได้มีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่ง ให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินสำหรับตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำเพียงตำแหน่งเดียว

บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ และให้ถือเป็นความลับในราชการที่จะเปิดเผยมิได้ เว้นแต่จะส่งมอบให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอ หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๑ หรือเมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใหม่ ให้หน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นสังกัดอยู่เดิมส่งมอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้นให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไปสังกัดใหม่ ทั้งนี้ ภายในสามเดือนนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นพ้นจากหน่วยงานของรัฐนั้น

ระยะเวลาการยื่น แบบรายการ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นและการเก็บรักษาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องคำนึงถึงการตรวจสอบได้ ความสะดวก และไม่สร้างภาระจนเกินจำเป็น ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะยกเว้นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จ้างมาเป็นการชั่วคราว หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบางประเภท ให้ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งก็ได้

เพื่อมิให้เกิดการละเมิดสมควร ในการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งจะกำหนดการเริ่มใช้บังคับกับเจ้าพนักงานของรัฐแต่ละระดับ หรือแต่ละประเภท แตกต่างกันได้ตามที่เห็นสมควรก็ได้

“ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหก”

มาตรา ๑๓๐

“มาตรา ๑๓๐ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าคดีใดสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่บุคคลดังกล่าว โดยให้นำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้อำนาจของรัฐมนตรีตามกฎหมายดังกล่าวเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินการดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดมาตรการอื่นใดที่สมควรเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ที่จะต้องได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือ และมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่นช่วยดำเนินการตามที่จำเป็นได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ได้รับความคุ้มครองหรือช่วยเหลือก่อน

ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือคู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้บุคคลนั้นหรือทายาท มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอรับค่าทดแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย

ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองช่วยเหลือตามวรรคหนึ่งหรือค่าทดแทนตามวรรคสอง ให้จ่ายจากเงินรายได้ของสำนักงาน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๑

“มาตรา ๑๓๑ ในกรณีบุคคลตามมาตรา ๑๓๐ วรรคหนึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเมื่อบุคคลนั้นร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้นและคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความพยานหลักฐานเบื้องต้นอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าวให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไป และอาจเสนอให้มีการกำหนดตำแหน่งและสิทธิประโยชน์อื่น เพื่อคุ้มครองบุคคลนั้นในหน่วยงานของรัฐอื่นที่ไม่ต่ำกว่าระดับและตำแหน่งที่บุคคลดังกล่าวเคยดำรงตำแหน่งอยู่เดิม”

ประเด็นการพิจารณา

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ที่ผ่านมามีผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูล โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับท้องถิ่น จึงควรคงความในมาตรานี้ไว้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๒

“มาตรา ๑๓๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพราะถูกผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ทำ ถ้าได้ทำหนังสือโต้แย้งหรือให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งหรือให้ยืนยันคำสั่งแล้ว และต่อมาได้ทำเป็นหนังสือถึงคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้ช่อง แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “และต่อมาได้ทำเป็นหนังสือ” ในร่างมาตรานี้ควรเปลี่ยนจากคำว่า “และ” เป็นคำว่า “หรือ” หรือไม่ เพราะควรเป็นกรณีใดกรณีหนึ่งไม่ใช่ทั้งสองกรณี

นายอธิคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ควรใช้คำว่า “หรือ” เพราะบางกรณีไม่สามารถทำหนังสือโต้แย้งได้ เช่น กรณีการสลายการชุมนุม ทั้งนี้ หากให้ทำเป็นหนังสือควรมีกำหนดระยะเวลาไว้ด้วย เช่น ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวน เป็นต้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๒ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพราะถูกผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ทำ ถ้าได้ทำหนังสือโต้แย้งหรือให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งหรือให้ยืนยันคำสั่งแล้ว แสดงตนว่าได้ทำหนังสือชี้แจง หรือได้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้ช่อง แจ้งทราบถึงเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงให้คณะกรรมการ ป.ป.ช./ ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้กระทำการนั้น ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ”

นางขึ้นสูมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สอบถามว่า กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยกเรื่องขึ้นมาได้ส่วนก่อนครบกำหนดสามสิบวัน และเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เริ่มการไต่สวนแต่ไม่เกินกำหนดระยะเวลาสามสิบวันตามที่กำหนด เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ต้องรับโทษตามร่างมาตรานี้ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยกเรื่องขึ้นมาได้ส่วนก่อนครบกำหนดสามสิบวัน และเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เริ่มการไต่สวนแต่ไม่เกินกำหนดระยะเวลาสามสิบวันตามที่กำหนด เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ต้องรับโทษเพราะข้อมูลที่ให้อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพราะถูกผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ทำ ถ้าได้ทำหนังสือโต้แย้งหรือให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งหรือให้ยืนยันคำสั่งแล้ว **แสดงขอไม่ได้ทำเป็นหนังสือถึง หรือได้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้ชื่อ แจ้งทราบถึงเบาะแส หรือให้** ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงให้ **คณะกรรมาการ ป/ป/ช/ ทบพ** ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้กระทำการนั้น ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ”

มาตรา ๑๓๓

“มาตรา ๑๓๓ บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหา รายใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลใดซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหา รายอื่น หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รายอื่นหรือผู้ถูกกล่าวหา รายอื่นนั้นและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรจะกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี ก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้กันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งเป็นบุคคลตามวรรคหนึ่งไว้เป็นพยานแล้ว ห้ามมิให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการทางวินัยกับบุคคลซึ่งถูกกันไว้เป็นพยานนั้น และบุคคลนั้นอาจได้รับความช่วยเหลือได้ตามสมควรจนคดีถึงที่สุด

การคุ้มครองตามวรรคสอง ย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งตำแหน่งของพยานที่ดำรงอยู่และการเลื่อนขึ้นเงินเดือนรวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นด้วย เว้นแต่บุคคลนั้นไม่สมควรได้รับการคุ้มครอง เมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์และสภาพของการกระทำผิดแล้ว หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขการกันไว้เป็นพยาน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๔

“มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งให้ดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสามสิบวัน

นับแต่วันที่มีคำสั่ง ในกรณีเช่นนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสั่งให้ผู้บังคับบัญชารายงานความคืบหน้าและผลของการดำเนินการ หรือจะให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการต่อไป ก็ได้ และให้นำความในมาตรา ๖๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๔ โดยไม่มีการแก้ไข

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า หมวด ๗ การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ควรบัญญัติเพิ่มเรื่อง “การไต่สวนสาธารณะ” ไว้ด้วยหรือไม่ เนื่องจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีความเห็นว่าควรมีเรื่องการไต่สวนสาธารณะบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดให้มีกระบวนการไต่สวนสาธารณะ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไต่สวนสาธารณะผู้ใด คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องมีความเห็นในเบื้องต้นแล้วว่าบุคคลนั้นกระทำความผิด ดังนั้น การไต่สวนสาธารณะก็จะมุ่งประเด็นไปที่บุคคลนั้นว่าได้กระทำความผิด การไต่สวนสาธารณะจึงมีขึ้นเพื่อให้ประชาชนเห็นว่าบุคคลนั้นกระทำความผิด และอาจส่งผลต่อการพิจารณาของศาลด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมอย่างรุนแรงในสังคมไทย นอกจากนี้ ยังขัดกับหลักการในหมวด ๗ การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่ต้องการได้รับความร่วมมือจากบุคคลต่าง ๆ เนื่องจากเมื่อกำหนดให้มีการไต่สวนสาธารณะ ผู้เสียหาย ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลก็อาจไม่ต้องการแจ้งเพราะไม่ต้องการเข้าสู่กระบวนการไต่สวนสาธารณะ จึงไม่ควรกำหนดเรื่องกระบวนการไต่สวนสาธารณะไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยกระบวนการดังกล่าวยังไม่ใช้ไม่ได้กับบริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในต่างประเทศการไต่สวนสาธารณะทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของสังคม แต่จะไม่ทำการไต่สวนสาธารณะทุกกรณี โดยจะเน้นเฉพาะกรณีที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมเท่านั้น และก่อนทำการไต่สวนสาธารณะจะมีการพิจารณาก่อนว่าเรื่องดังกล่าวควรนำไปสู่การไต่สวนสาธารณะหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดไว้ในกฎหมายอาจทำให้มีการไต่สวนสาธารณะในทุกกรณีได้ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีกำหนดมาตรการไว้แล้วว่าหลังจากพิจารณาวินิจฉัยแล้วเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหา มีความผิดโดยมีการชี้มูลแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถเผยแพร่ให้ประชาชนทราบได้ แต่หากยังไม่ชี้มูลว่าผู้ถูกกล่าวหา มีความผิดก็ไม่ควรเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... สอบถามว่า ควรนำความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๓/๗ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำข้อมูลรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยเฉพาะราคากลางและการคำนวณราคากลางไว้ในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้ และมาตรา ๑๐๓/๘ ที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อสั่งการให้หน่วยงานของรัฐจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง

ตามมาตรา ๑๐๓/๗ วรรคหนึ่ง มาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรือไม่ เพื่อเป็นการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการของมาตรา ๑๐๓/๗ และ มาตรา ๑๐๓/๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีการนำไปบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ กรรมการ กล่าวว่า ในกระบวนการไต่สวนสาธารณะหากกำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการไต่สวนสาธารณะด้วยตนเอง แต่สามารถมอบหมายให้ผู้แทนซึ่งอาจจะเป็นทนายความให้เข้าสู่กระบวนการไต่สวนสาธารณะแทนผู้ถูกกล่าวหาจะเป็นประโยชน์หรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า สังคมไทยมีประวัติศาสตร์การเมือง และการศึกษา ที่แตกต่างจากประเทศที่ใช้วิธีการไต่สวนสาธารณะ จึงเห็นว่าการไต่สวนสาธารณะ แม้จะมีประโยชน์ แต่ก็ยังไม่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ในการดำเนินคดีอาญา โดยหลักต้องใช้วิธีการค้นหาความจริงเพื่อนำมาซึ่งความยุติธรรม ไม่ใช่การโน้มน้าวความเห็นของสาธารณะ ดังนั้น เมื่อผลการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาก็ไม่ควรใช้วิธีโน้มน้าวความเห็นของสาธารณะ

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... สอบถามว่า จะมีวิธีการใดหรือไม่ที่จะทำให้ผู้บังคับใช้กฎหมาย เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น บังคับใช้กฎหมายกับประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดไว้แล้วว่า เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการร้องเรียนหรือไม่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาวินิจฉัยได้

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันจันทร์ ที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๓๕ นาฬิกา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายรัฐภูมิ คำศรี
นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
วิทยากรชำนาญการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมธิการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์